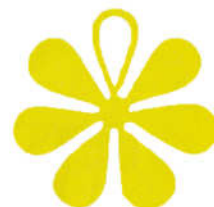

•A•S•D•

OBSAH 6. ČÍSLA 15. ROČNÍKU - 1983

Život podle plánu
K čemu poslušnost?
Prorokyně, která selhala
Úplně nový začátek
Hračka
On vysvobodí svůj lid...
Možnosti a hranice
archeologie
Vysvobozen ze lví jámy
Léčivá síla jablek
Nauč se být jako dítě
Pláč na obrubníku
Evangelium strachu,
nebo evangelium důvěry
John Nevins Andrews
„Pouhým Písmem“

ZNAMENÍ DOBY

ČLOVĚK POTŘEBUJE ROZMLOUVAT

J. K. Legemann uvádí ve své knize „To nejlepší...“ následující zážitek: „Nedávno jsem jel autobusem do sousedního města. Cestující mlčenlivě tvrdili každý na svém místě, jako by obehnání neviditelnou překážkou. Asi v polovině cesty naplnila náhle autobus šepíkova vůně. Hezké děvče na sedadle za mnou upustilo lahvičku s voňavkou. Ta její „smůla“ zcela změnila atmosféru. Lidé zpozorněli, padlo několik poznámek, usmívali se na sebe a brzy se společně bavili. I já jsem se svým sousedem mluvil nejdříve o mladé generaci. A ještě dříve než skončila cesta, dostali jsme se ke smyslu života. Hle, jediný společný prožitek přeměnil izolované jednotlivce ve sdílné občany. Zázrak komunikace — jak to nazývá psychologie, se stal skutečností.“

Dnes věda znovu rozvíjí to, co rozumní lidé věděli již před Platónem — že bavit se s jinými působí radost, ale i jinak pomáhá. Psychoterapeutové se přimlouvají za léčivý význam rozhovorů mezi pacientem a lékařem. Manželští poradci vidí v otevřeném rozhovoru jednu z podmínek manželského štěstí. Politikové a národohospodáři užívají dnes často slavnostního slova „dialog“, aby charakterizovali onen významný proces společné rozmluvy, ve které se věčné otázky vyjasní a problémy rozuzlí. Najde se řešení i nejtěžších světových problémů, pokud jsou lidé ochotni spolu mluvit.

Čím nervóznější, izolovanější a egocentričtější je moderní člověk, tím více se potřebuje učit umění druhému naslouchat a s ním rozmlouvat. Čtenáři bible rádi zalistují v evangeliích a přechtí si příklad mistrovského umění komunikace.

„Ježíš vešel do Jericha a procházel jím. Tam byl muž jménem Zacheus, vrchní celník a veliký boháč; toužil uvidět Ježíše, aby poznal, kdo to je, ale poněvadž byl malé postavy, nemohl ho pro zástup spatřit. Běžel proto napřed a vylezl na fíkovník, aby ho uviděl, neboť tudy měl jít. Když Ježíš přišel k tomu místu, pohlédl vzhůru a řekl: „Zachee, pojď rychle dolů, neboť dnes musím zůstat v tvém domě.“ On rychle slezl a s radostí jej přijal. Všichni, kdo to viděli, reptali: „On je hostem u hříšného člověka!“ Zacheus se zastavil a řekl Pánu: „Polovinu svého jmění, Pane, dávám chudým, a jestliže jsem někoho ošidil, nahraďím mu to čtyřnásobně.“ Ježíš mu řekl: „Dnes přišlo spasení do tohoto domu; vždyť je to také syn Abrahamův. Neboť Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo.“ (Luk 19,1-10)

Zacheus je nepoctivec a zbohatlík. V očích současníků je spolupracovníkem nenáviděných Římanů a zrádcem náboženských tradic otců. Jako většina majetných, ani on není šťastný. Vůbec o něčem hodnotnějším, stálejším, radostnějším než je materiální hojnost? Kdo by ale měl zájem o tom všem s ním mluvit?

Zvědavost posunula stranou společenské konvence. Je to sice nedůstojné šplhat jako chlapec, ale z cesty ho neuvidíš... Ostatně, fíkové listy je tím dávším materiálem, který má leccos zakrýt... Bůh ale přes něj vidí. Dav kolem Ježíše šumí — pohlcuje jej cestou. On se však zastavuje pod stromem a volá: „Pojď rychle dolů, Zachee...!“ Krátký dialog, který má rozhodující dohru v domově.

Ježíš zná člověka. S hlubokým porozuměním zaujal pravý postoj k člověku a tvořivě s ním rozmlouval. Kolik příkladů toho nacházíme na stránkách evangelií!

Zvážíme-li případ Zachea a domýšlíme-li jej pro naše jednání, můžeme z něj vystopovat několik zásad zdárné komunikace. Zvýrazněme si tyto zásady:

1. Přijímej toho druhého takového, jaký je.

To je předpokladem vytvoření vzájemné důvěry. Ježíš neviděl za potřebné Zachea přesvědčovat, jakým je hříšníkem. Dal mu však šanci nového začátku. Zacheus uchopil nový život a vzdal se hříchu.

2. Začni s člověkem tam, kde se nachází

Nevhodnost místa může někdy působit rozpaky. Ber v úvahu podmínky a prostředí, ve kterém tvůj partner žije. Snaž se co nejdříve pochopit rozpoložení druhého.

Ježíš v zájmu o naše spasení „sestoupil do nejnižších stran země“, oslovil nás v šedi života a v bídě našich hříchů.

3. Přístup k svému bližnímu s otevřeným srdcem

Citová účast nás vede k tomu, že nehovoříme ze široka o věcech a postavení druhého, ale soustředíme se na osobnost. Spatřuj v něm partnera, a ne pouhý objekt debaty. Snaž se s ním ztotožnit, kde je to možné. Pán Ježíš nabídl Zacheovi účast u společného stolu. Tehdejší stolování znamenalo pro účastníky mnohem více než dnes. Bylo výrazem závazného přátelství a velké důvěry.

4. Nechtěj hned druhému dokazovat jeho omyly a přesvědčovat jej

Člověk totiž nebývá ochoten se změnit silou argumentů, ale častěji je ovlivněn příkladem šťastného života. O ten Zacheovi šlo. Materiální hojnost jej zklamala. Proto ta zpráva: „On rychle slezl a s radostí jej přijal.“

5. Neposuzuj druhého jen podle svých vlastních měřítek

Kontroluj se v pocitech vyvolaných při setkání a rozhovoru. Rozhodně není nejlepším rádcem vlastní pocit povolání posuzovat všechno a hned.

Ježíš vyjádřil své hodnocení až zcela před odchodem z rodiny Zachea: „Dnes přišlo spasení do tohoto domu. Vždyť je to také syn Abrahamův.“

6. Orientuj se podle toho, co druhý potřebuje

Nebývá to vždy to, co si právě přeje. Prání a skutečné potřeby se někdy rozcházejí.

Ježíš nikdy neslibil, že splní všechna naše přání, ale ujistil nás, že když se mu plně odevzdáme, zajistí naše potřeby. Nepřišel na svět, aby všem vyhověl, ale „aby hledal a spasil, co zahynulo.“ Tak končí evangeliijní příběh jedinečné rozmluvy.

V přítomné době více než tomu bylo v minulosti, je potřebný upřímný dialog bez postranních úmyslů mezi společnostmi s rozdílným politickým zřizováním a hospodářským systémem.

Musíme vyvolávat důvěru, vychovávat k důvěře a ke spolupráci všech se všemi. To je cesta k zachování nehumánnějších hodnot. To je cesta míru a života.

Alois Bárta

UŽ JSTE SI NĚKDY VŠIMLI, JAKÉ bohatství se skrývá v bibli za slovy: „dnes, nyní, právě teď“ a dalšími podobnými, která hovoří o nenahraditelné hodnotě přítomnosti? Bible připomíná, že život není jen hromadění nahodilých událostí v daném čase. Naopak, čteme v ní výrok vynikajícího teologa a filozofa starověku: „Všechno má určenou chvíli a veškeré dění pod nebem svůj čas.“ [Kaz 3,1].

Náš život se velmi podobá lodi, která vyplouvá z loděnice, aby dlouho křižovala širým oceánem. Nebyla vyrobena proto, aby plula tam, kam ji požene vítr nebo vodní proudy, ale aby zamířila k určitému přístavu. Má-li skutečně dobře doplnout, musí kapitán dobře znát alespoň dvě skutečnosti: polohu lodi, tj. místo, kde se loď v danou chvíli nachází, a kurs lodi, tj. směr, kterým má pokračovat v plavbě.

Nyní obraťme zřetel k sobě. Víme, kde se právě nacházíme? Známe svou polohu, místo určené časem, prostorem, společenstvím lidí, svým duševním, duchovním a tělesným zráním? A kde je můj cíl? Kam mířím, co mohu očekávat, na co se těším?

Pro každého člověka je důležité znát cíl. Závodnímu běžci nestačí jen startovní místo, závodní dráha a tretry. Nevyběhne, dokud neví, kterým směrem a kam až poběží. Trať na sto metrů poběží jinak než trať na čtyři sta nebo dokonce deset tisíc metrů. Také střelec musí zřetelně vidět terč, kam zaměří mušku hlavně. Výstřel bez cíle by byl jen pro smích.

Cíl je ono důležité místo, které vyhlížím, na které se těším. Je to meta, za níž očekávám štěstí, pohodu, něco, pro co stojí žít i napnout všechny síly. Kde je můj cíl?

Vědečtí pracovníci v Tichomoří provedli zajímavý pokus. Na jednom z ostrovů skupiny Midway ohrožovala hnízdicí kolonie albatrosů provoz vojenského letiště. Proto chtěli zoologové ptáky přemístit na takové místo, odkud by určitě nenašli cestu zpět. Na zkoušku bylo osmnáct dospělých albatrosů letecky dopraveno do vzdálenosti 5000 km na všechny strany: do Kalifornie, na Aljašku, do Japonska, na Novou Guineu a na ostrovy Samoa. Zkouška skončila naprostým neúspěchem, protože se čtrnáct albatrosů vrátilo zakrátko na Midway zpět — nejrychlejší dokonce za deset dní. Ptáci znali bezpochybně cíl — domov.

Jak je tomu s člověkem? Je návrat domů — k nebeskému Otci — také naším cílem? Cíl, na který se zaměříme, určuje a předznamená-

vá celý náš současný život, naše myšlenky, hodnocení, náš postoj k lidem, věcem i životu. Všechno usměřňujeme k cíli, za kterým jdeme. „Chtěl bych být lékařem,“ říká si malý školák, když vidí zkušeného muže v bílém plášti a od té chvíle jej téměř magicky přitahuje chemie, biologie a vůbec vše, co podle jeho představy k lékařství patří.

Cíl burcuje buňky šedé kůry mozkové k akci. Lidské nitro pozorně zkoumá, jak cíle dosáhnout, co všechno podniknout, jak přitom postupovat, které prostředky použít.

A tak se v lidské mysli začínají rodit plány. Nedovedu si dost dobře představit život bez plánování. Mám-li se dostat k cíli, pak je třeba plánovat i v běžných věcech. Snad každý člověk má svůj větší či menší denní plán — a to je správné. Život bez plánování by byl chaotický. Děláme si plány v dětství, ve školních letech, v povolání, v rodinném životě. Plánujeme práci, úklid, nákupy, cesty, rekreaci.

Máme při tom všem plánování také počítat s Bohem? Připomeňme si, co říká bible: „A nyní vy, kteří říkáte: Dnes nebo zítra půjdeme do toho a toho města, zůstaneme tam rok, budeme obchodovat a vydělávat — vy přece nevíte, co bude zítra ... Raději byste měli říkat: „Bude-li Pán chtít, budeme na živu a uděláme to, neb ono“ [Jak 4,13.15]. Jinými slovy, Bůh se táže: „Podle jakého plánu cestuješ do budoucna?“

Žít si jen podle svého a nebrat v úvahu Boží plán, se často podobá cestování podle prošlého jízdního řádu. Ačkoli si dobře prostudujeme spoje, rozvrhneme čas, přece když přijdeme na nádraží, zjistíme, že podle nového jízdního řádu vlak odjel před půl hodinou nebo jede z jiného nádraží. Takový život

přináší zklamání a nervozitu, i když jsme podnikli vše, co bylo možné. Bible k tomu podotýká: „Člověk má v srdci mnoho plánů, ale rozhodnutí Hospodinovo obstojí“ (Přísli 19,21). Dovoluješ Bohu, aby určoval a usměřňoval tvé plánování?

V Písmu se dočteme, jak Pán usměřňoval plány Božích mužů. Někdy musel i zcela změnit jejich rozhodnutí. Druhá kniha Samuelova, sedmá kapitola líčí ušlechtilý záměr izraelského krále Davida. Již dlouhou dobu se v myšlenkách zabýval stavbou chrámu v Jeruzalémě. Zavolal si svého osvědčeného poradce, proroka Nátana, a načrtl mu své úmysly. „Sám bydlím v luxusním paláci a místo pro pravou bohoslužbu je nedůstojné. Postavím Bohu tak velkolepý chrám, že se Jeruzalém stane poutním místem. O Boží velikosti a slávě se doví celý svět.“ Nátan mlčí a přemýšlí. Nápad je to jedinečný, ale nebude na něm král chtít, aby získal prostředky na stavbu od obyvatel? To by nebyl vděčný úkol. A král jako by tušil, co je příčinou jeho mlčení, řekl: „Nechtěl bych říši nijak zatěžovat, rád bych tu stavbu financoval sám.“ Nátanovi spadl kámen ze srdce. Je nadšen stejně jako král: „To bude úžasné, mít chrám pro Hospodina!“ „Jen udělej vše, co máš na srdci, nebo Hospodin je s tebou.“

Té noci, když se od krále vrátil domů, však k němu promluvil Bůh: „Nátane, proč jsi horlil? Proč ses neptal mě? Nyní jdi, a řekni Davidovi: Ty mi nebudeš stavět chrám.“

Bůh měl už dávno svůj plán a nyní s ním seznamuje Davida. Nátan, snad trochu zahanbený a zaskočený, se vrací ke králi a hovoří o změnách. „Promiň, králi, bylo to mé nadšení, které vyjádřilo souhlas s tvými plány. Stejně jako ty, jsem se neradil s Bohem. Bůh má

jiné záměry. Bude to Šalomounův chrám. Ty však můžeš připravit stavební plány, prostředky, sehnat dodavatele a řemeslníky a přichystat materiál na stavbu.

Taková změna postoje by mohla zmalomyslnět. „Už nebudu nic dělat,“ mohl se zatvrdit král David. „Vždyť jsem chtěl, aby se Boží sláva šířila do celého světa. Proč mi Bůh kazí radost?“

David však ze zkušeností věděl, že co Bůh činí a radí, je vždy to nejlepší. „Člověk má v srdci mnoho plánů, ale rozhodnutí Hospodinovo ob stojí.“ Boží záměr se uskutečnil. Šalomoun postavil chrám, který se stal nejen chloubou Jeruzaléma, ale přispěl i ke slávě a známosti Boha. Proto, že to byl plán založený na Božím rozhodnutí, bylo dílo úspěšné.

Ještě jeden příklad z Nového zákona, jak Pán Bůh mění plány člověka nejen k dobru jednotlivce, ale i celé církve. Absolvent vysoké židovské školy měl vypracovaný židovské plány, který mu měl přinést velký úspěch. V nadšení a horlivosti začal jednat. Vidina cíle byla již blízka, když náhle přišel zlom a s ním i životní otázka: „Sauli, Sauli, proč se mi protívíš?“ (Skut 9,4). „Pane, co chceš, abych činil?“, reagoval okamžitě tento muž. A jako by se ptal dál: „Poznal jsem, Pane, že s mým programem nesouhlasíš. Něco v něm není správné. Jaký je tedy tvůj plán? Co chceš, abych činil?“ Bůh mu zjevil zcela jiný záměr s novým cílem. A Saul, kterého známe pod pozdějším jmé-

nem Pavel, přijal Boží plán za svůj.

Tehdy, když se dokážeme vzdát svého přání a rozhodneme se přijmout Boží program, tehdy Bůh promění náš život k plnosti a zralosti v myšlení, jednání i plánování. „Pane, co chceš, abych činil?“, je otázka, kterou mohu klást vždy, když poznávám, že mé plánování nevede k pravému cíli. A jak to poznám? Jednoduše! Když se mi vrací stále něco z toho starého života — úzkoprsého, bázlivého nebo naopak pyšného a domýšlivého. Když cítím, že má radost je jen chvilkovou záležitostí, když trpím obavami, podléhám stresu, jsem neúspěšný nebo při pohledu z výše,

kam jsem se možná dostal na úkor druhých, dostávám závrať.

„Pane, co vlastně chceš, abych činil?“ Jaká je Ježíšova odpověď? Co si Pán přeje? „Chci, aby i oni byli tam, kde jsem já.“ (Jan 17,24). Ježíšovo označení „ONI“ je širší, než dovedeme domyslet. Náš výčet by byl proti jeho součtu krátký. Patří tam zcela všichni — dokonce i ti zdánlivě klidní a vyrovnaní, nepotřební, se svým spokojením lidí. „Chci, aby ONI byli, kde jsem já — U OTCE.“

Ježíš Kristus nám všem nabízí stejný cíl — bohatost života, kterou skýtá nebeský Otec. Za svého pobytu na naší zemi měl Ježíš pro svou velkou úlohu jen tři a půl roku času. Přesto nežil ve chvatu; pro každého si udělal čas. To bylo možné jen proto, že žil podle Božího plánu. Jistě proto také strávil mnoho nocí na modlitbě, aby se pro příští den dověděl vůli Otce. Tím nám dal příklad. Smíme a máme rozvíjet vlastní plány, pak ale o nich chťejme mluvit s Bohem na modlitbě. A tak, jak to stojí v Jakubově listu, nechme si otevřené dveře pro Boží skutečnost: „Tak to chce Pán.“ Bůh chce někdy naše plánování usměrnit, naše rozhodování upravit tak, abychom z toho měli ten nejlepší užitek.

Žijme svůj život podle plánu, mějme svůj cíl, ale nechme se usměrňovat Pánem Ježíšem. I když to pak bude trochu jiné, než jak jsme si to představovali a naplánovali, bude to Boží plán. A ten se dosud vždy projevil jako dobrý.

ČTĚTE S NÁMI

5. knihu Mojžíšovu – Deuteronomium

K čemu poslušnost?

Bible nám připomíná řadu důležitých skutečností. Jednou z nich je existence Božího morálního zákona. Žádná z předcházejících generací zřejmě neměla tak dvojaký přístup k zákonům jako my. Technický člověk dvacátého století ve své „vědecké svatyni“ uctívá zákony a zákonitosti, ale na druhé straně popírá a zesměšňuje morální zákon.

Kdykoli mluvíme o zákonech, uvědoměle nebo neuvědoměle hovoříme o určitých omezeních. Může lékař, výtvarník, hudebník, elektrotechnik, atomový vědec nebo třeba žena v domácnosti ignorovat zákonitosti platné pro svou činnost? Znáte alespoň jednu hru, která nemá stanovená pravidla? Má je i velká hra života, které se musíme všichni účastnit.

Jedna z biblických knih připomíná zákon již svým názvem. Sama shrnuje své poselství do několika málo

slov: „Předkládám vám požehnání, když budete poslouchat přikázání Hospodina, svého Boha“ (5 Moj 11, 27). Název knihy „Deuteronomium“ pochází z latiny a znamená „druhý zákon“ nebo také „opakování zákona“. Obsahuje proslovy Mojžíše, v nichž opakuje Boží zákony a zásady druhé generaci Izraelců, kteří vyšli z Egypta. Pátá Mojžíšova kniha hovoří o poslušnosti více než kterákoliv jiná kniha bible.

Dříve než se budeme uvedenou knihou zabývat podrobněji, připomeňme si, co říká o poslušnosti Písmo jako celek. Začneme otázkou Ježíše Krista: „Proč mne oslovujete: Pane, Pane, když nečiníte, co říkám?“ (Luk 6,46). Požadavek poslušnosti provází člověka od počátku. Na prvních stránkách bible čteme výroky: „A Hospodin Bůh člověku přikázal...“ nebo „Nejedl jsi z toho stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst?“ (1 Moj 2,16; 3,11). Poslušnost byla v ráji jediným požadavkem a jedinou podmínkou, aby tam člověk mohl navždy zůstat. Bible na počátku nehovoří o víře, pokoře, lásce — všechno je obsaženo v poslušnosti. Poslušností nebo neposlušností roz-

hoduje člověk o svém údělu. Poslušnost — to je to „jedno potřebné“ pro lidský život od počátku.

Otevřeme-li poslední stránku bible, můžeme číst: „Blaze těm, kdo jednají podle jeho přikázání, a tak mají přístup ke stromu života i do bran města“ (Zj 22,14). Také alternativní znění citované verše „...kdo si vyprali roucha...“ hovoří, byť nepřímě, o zákonu, protože neposlušnost zákona člověka znečišťuje. Přibližně uprostřed mezi požadavky poslušnosti v ráji a prohlášením knihy Zjevení uvádí bible záznam o Ježíši Kristu, který „v poslušnosti podstoupil i smrt“ (Fil 2,8). Jeho poslušností se mnozí „stanou spravedlivými“ (Řím 5,19). Dokonce i největší epistola víry — dopis Římanům — začíná a končí zmínkou o poslušnosti (Řím 1,5; 16,26).

Poslušnost vyžadoval Bůh od Adama v ráji (1 Moj 2,16). Písmo čtyřikrát připomíná poslušnost Noema, praotce nového lidstva po potopě (1 Moj 6,22; 7,5.9.16). Později Bůh povolal Abrahama, aby se stal zakladatelem vyvoleného národa. Bible jej nazývá „otcem věřících“, protože vírou „uposlechl Boha“ (Žid 11,8).

Izraelitům vysvobozeným z egyptského otroctví dal Bůh na Sinaji zákon v psané podobě. Později přišel na tuto zemi Kristus, aby vysvobodil člověka z ještě větší otroctví. Zásady křesťanství vyjádřil v kázání na hoře. Vyhlásil v něm, že podstatou pravého náboženství je opravdová poslušnost nejen litery, ale i ducha zákona. Na posledních stránkách popisuje bible lidi, kteří se setkají s Kristem při jeho druhém příchodu na naši zemi, říká o nich, že „zachovávají Boží přikázání a věru Ježíše Krista“ (Zj 14,12).

Nemusíme dlouze přemýšlet, abychom pochopili, proč od nás Bůh vyžaduje poslušnost. Existence vesmíru je podmíněna řádem. Celá příroda se řídí přesnými zákony. Když Bůh stvořil člověka, seznámil ho s morálním zákonem, v němž se projevuje Boží povaha. Člověk potřeboval od počátku vedení a usměrňování. Přirozená, spontánní poslušnost byla vždy nejvyšší formou uctívání Boha a nejjistějším důkazem následování Krista.

Pojem „zákon“ zní mnoha dnešním křesťanům nevhodně, ba přímo „nekrřesťansky“. Vyplývá to z nepochopení Písma. Nový zákon opravdu hovoří vyhraněně proti zákonu — ovšem proti zákonu jako metodě, nikoli proti zákonu jako měřítku a Božímu požadavku. Bible jednoznačně učí, že si nikdo nemůže zasloužit spasení zachováváním zákona. Stejně jasně ale také učí, že člověk může spasení ztratit vědomým a schváleným přestupováním Božího zákona. Spasení dosahujeme pouze vírou, pravá víra však není osamocená. Bůh nás nezachrání za naše skutky, ale pro zásluhy Pána Ježíše Krista. Když však člověk pozná a přijme nabídku spasení, jeho víra se konkrétně projeví v něm i prostřednictvím něho.

Snažme se porozumět povaze zákona. Celá kniha Deuteronomium vytríbeně představuje smysl a účel zákona. Dnešním lidem zní slovo „zákon“ zřejmě stroze a studeně, považují jej za nepříjemnou nutnost v životě společnosti. Zaposlouchejme se však do zvěsti Deuteronomia.

Nejdříve uvádí pohnutky k zachovávání zákona: „Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou“ (6,5). To je refrén každé části Deuteronomia. Vždy znovu a pokaždé jinými slovy dokládá, že zákon je prodchnut a motivován láskou. Zákon vyslovuje požadavky na základě vztahu, na němž stojí — vztah mezi Bohem a člověkem je vztah lásky. Pohnutkou k zachovávání zákona má být proto láska, nikoli strach nebo vyhlídky na odměnu, i když Deuteronomium hovoří i o ní.

Z čeho zákon vychází? „Až se tě tvůj syn v budoucnu zeptá: Co to jsou ta svědectví, nařízení a práva, která vám přikázal Hospodin, náš

Bůh?, odvětiš svému synu: Byli jsme faraónovými otroky v Egyptě a Hospodin nás vyvedl z Egypta pevnou rukou... a dal nám zemi, kterou slíbil našim otcům“ (6,20-23). Bůh přišel s iniciativou, miloval nás dříve než my jeho — to je výchozí údaj zákona. Svou lásku k nám dokázal činy. Zákon nám připomíná Boží lásku, milost a dobrotu.

Deuteronomium téměř dvacetkrát vyzývá věřící, aby si vzpomněli, jak s nimi Bůh v minulosti laskavě jednal. My jsme dnes v podobné situaci jako Mojžíšovi posluchači; i nás Pán

vysvobodil — z otroctví hříchu, a my jsme vykročili na cestu — k nebeskému Kanaánu. Na cestu nám Pán dal desatero přikázání, která nám mají ukazovat směr a mají ověřit naši vděčnost vůči Pánu.

I nám platí Mojžíšova slova: „Nyní tedy, Izraeli, co od tebe požaduje Hospodin, tvůj Bůh? Jen aby ses bál Hospodina, svého Boha, chodil po všech jeho cestách, miloval ho a sloužil Hospodinu, svému Bohu celým svým srdcem a celou svou duší, abys dbal na Hospodinova přikázání a nařízení, která ti dnes udílím k tvému dobrému“ (10,12.13).

Deuteronomium vyslovuje základní pravdu o poslušnosti, na kterou zapominají mnozí naši křesťanští spolupoutníci. Plnění Božích přikázání je dobré pro vás, nikoli pro Boha, sobě tím prospíváme. Bůh to vyjádřil slovy: „Kéž mají stále takové srdce, aby se mě báli po všechny dny a dbali na všechny mé příkazy, aby se jim i jejich synům vždycky vedlo dobře“ (5,29). Každý Boží příkaz dokazuje jeho zájem o naše dobro a v prospech v životě. „Cesta převrácených je tvrdá“ konstatuje Písmo, ale na druhé straně zdůrazňuje, že uplatnění Božích přikázání „pro-

dlouží dny a léta života a přidají pokoj“ (Př 13,15; 3,2).

Kapitoly 28 až 30 ohlašují požehnání poslušným i důsledky neposlušnosti. Dějiny Židů, dějiny křesťanské církve i naše vlastní zkušenosti dokládají pravdivost slov Deuteronomia. Až člověk pochopí, že neposlušnost není pouze přestoupení nějakého zákazu, ale vlastně odmítnutí milujícího Boha, ztratí pro něj hřích přitažlivost. Proto měl také přijít Mesiáš, jak jej prorocky předvídá 5 Moj 18,18.19: „Povolám jim proroka z jejich bratří, jako jsi ty. Do jeho úst vložím svá slova a on jim bude mluvit vše, co mu přikáži. Kdo by má slova, která on bude mluvit mým jménem, neposlouchal, toho já sám budu volat k odpovědnosti.“

Podle uvedeného proroctví se měl Mesiáš v mnohém podobat Mojžíšovi. Jako Mojžíš opustil slavné postavení, aby vysvobodil svůj lid; řadu let strávil v ústraní při prosté práci; podobně jako Mojžíš byl zachránce, prorok, soudce, vydavatel zákona; jako Mojžíš přikazoval moři a zázračně sytil zástupy, jako Mojžíš byl ochotný položit pro záchranu lidu vlastní život.

Židé však Pána Ježíše nepřijali jako slíbeného proroka. Před Pilátem volali: „Ukřižuj ho!“ a „krev jeho na nás a na naše děti“. Již po dvacet století se plní jejich kletba. Nezapomeňme však, že je to pouze předobraz konečného trestu, který podle slov Písma postihne všechny, kdo odmítli zosobnění a ústřední postavu zákona — Ježíše Krista.

Musíme nevyhnutelně trpět za všechno, byť nevědomá a nechtěná přestoupení Božího zákona? Pán Ježíš slavnostně slíbil: „... každý hřích i rouhání bude lidem odpuštěno...“ (Mt 12,31). Deuteronomium ilustruje Boží odpouštějící lásku a milost velmi srozumitelným příkladem. Ve 4. a 19. kapitole se můžeme dočíst o „útočištných městech“. Symbolizují záchranu v Ježíši Kristu. (viz Žid 6,18-20).

Jestliže někdo nechtě způsobil smrt někoho jiného, utekl do některého z útočištných měst. Ta byla souměrně rozdělena po celé zemi. Tam byl viník v bezpečí před krevní mstou příbuzných mrtvého. Dříve než starší přijali utečence do města, musel vyznat, proč hledá ochranu. Město mu poskytovalo bezpečí až do soudního přelíčení, kde se prokázala jeho vina nebo nevina. Pokud soud prokázal nevinu obžalovaného, směl ve městě zůstat až do smrti nejvyššího kněze, kdy byla v zemi vyhlášena všeobecná amnestie a nikdo již nemohl uplatňovat krevní mstu.

Podobně Nový zákon nabízí v Kristu odpuštění všech vin spáchaných před poznáním Pána, stejně jako hříchů spáchaných nechtěně, výsledků lidské neschopnosti konat dobro. Náš Velekněz, Ježíš Kristus, již za nás zemřel. Jeho smrt se počítá jako

zadosti učinění za naše viny, vždyť „jeden zemřel za všechny a tedy všichni zemřeli“ (2 Kor 5,14). Boží soud nebude porovnávat naše dobré a špatné skutky. Otázka, bude znít: svědčí jeho život o tom, že hledal u Krista záchranu a snažil se z vděčnosti plnit jeho vůli?

Poslušnost je po celou dobu lidských dějin zkušebním kamenem každého člověka. Kniha Zjevení prorocky líčí, že v závěrečném sporu na naší zemi půjde o zachování

zákona. (5 Moj 5; Zj 13,11-14; 12). Většina lidí se postaví proti Božímu zákonu. Uprostřed odpadnutí však zůstanou lidé, kteří budou až do konce věrně plnit vůli svého Pána a Spasitele (viz Zj 12,17).

Na kterou stranu se postavíme? Kdo je dnes Pánu věrný v malých věcech, obstojí i ve velké zkoušce. Nepřeslechněme laskavé Boží volání v knize, kterou Pán Ježíš dobře znal a rád citoval (porovnej Mt 4,1-10 a 5 Moj 6. a 8. kap.).

„Protože vás Hospodin miluje... vyvedl vás pevnou rukou a vykoupil z domu otroctví... proto bedlivě dbej na přikázání...“

„Budeš milovat Hospodina, svého Boha, budeš dbát na to, co ti svěřil, na jeho nařízení, práva a přikázání po všechny dny.“

„...vyvol si tedy život, abys byl živ ty i tvé potomstvo a ...miloval Hospodina, svého Boha, poslouchal ho a přimkl se k němu. Na něm závisí tvůj život“ (7,8-11; 11,1; 30,19.20).

K. NOWAK

Prorokyně, která selhala

Mezi dobrodiním, které Bůh svému lidu připomíná, jsou jmenování tři lidé, dva muži a jedna žena. Tato žena stojí za povšimnutí už proto, že zmínka o ní se vyskytuje v tak hluboce významné souvislosti. „Slyšte nyní, co praví Hospodin ... Hospodin vede spor se svým lidem, činí výtky Izraeli: Lide můj, co jsem ti udělal? Jaké potíže jsem ti působil? Odpověz mi. Vždyť jsem tě vyvedl z egyptské země, vykoupil jsem tě z domu otroctví, poslal jsem před tebou Mojžíše, Arona a Marii“ (Mich 6,1-4).

Dva muži, dvě vynikající postavy v dějinách lidu Božího staré smlouvy. Mojžíš — kdo v Izraeli a v křesťanství by ho neznal! Aron, ctihodný kněz, otec všech kněžských pokolení v Izraeli!

Mojžíš, Aron a Maria. Tuto trojici nalézáme také na jiných místech v bibli (4 Moj 12). A při tom se dovíme, že jsou sourozenci, synové a dcera Amrama a Jochebed. Ale to není důvod, že jsou jmenováni vždy spolu. Jak říká prorok Micheáš, všichni tři byli svým způsobem Bohem pověřeni vysokou a odpovědnou úlohou: vyvést Izraele z Egypta do Kanaánu, z otroctví ke svobodě, ze služby velmoci do služby Bohu. Tuto úlohu konali společně. Dnes bychom to nazvali týmová práce. Byl to dobrý tým a to nikoli na základě stejných sklonů a zájmů, nýbrž na základě společného povolání. Tvořili skutečné společenství víry pro blaho všeho lidu.

Abychom mohli dojít k cíli, potřebujeme společenství víry a služby. Ale co o tom vědí lidé? Pokud je všechno v pořádku, neuvědomujeme si roli vedoucích, to až vzor selže. A to se zde přihodilo. „Jména s Aronem mluvila proti Mojžíšovi kvůli kúšské ženě, kterou si vzal; pojal totiž ženu Kúšanku. Říkali: „Což Hospodin mluví jenom prostřednictvím Mojžíše? Což nemluví i naším prostřednictvím? Hospodin to slyšel“ (4 Moj 12,1.2).

Každé lidské společenství je vystaveno zatěžkávacím zkouškám, zvláště

tě zkoušce, že se rozpadne. I ve vedoucí trojici národa se ukázalo slabé místo, byla to Maria. Toto zjištění nesmíme chápat jako obvyklé hodnocení, že právě ženy bývají tím slabým článkem kolektivu. Celá biblická zpráva dokazuje naopak význam Marie pro celek! Mariino selhání má proto přiměřené následky. Předně působí rozkladně na společenství. Její vzpoura proti Mojžíšovi vtáhne také i muže — Arona do vzpoury. V tom se Aron podobá Adamovi. Dá se ovlivnit v každém směru, také k nedobrému. Příklad pro to již Aron poskytl, když jej lid pod Sinají žádal, aby vyrobil modlu. Na jejich naléhání udělal zlaté tele. A tak ani pro Marii není těžké vtáhnout ho na zlou cestu. Ano, právě pro tuto možnost, ovlivnit bratra, je Mariino selhání tím závažnější. Navíc se ještě dovídáme, že vzpoura Marie měla dopad na celý národ. Jejich cesta k svobodě, ke službě Bohu je přerušena, zdržena a zpožděna. Lid netáhl dál, dokud se Maria neuzdravila a nepřipojila se k nim. Malá příčina, velký účinek. Kdo by byl pomyslel, že na Marii, na ženě, tolik záleží! Než budeme hledat příčinu Mariina pochybení, podíváme se na ni ještě z jiného hlediska.

Maria je první žena v bibli, která projevuje vlastenecké zájmy. Vyplývá to z písně: „Zpívejte Hospodinu“, když skončilo 400 let otroctví v Egyptě (2 Moj 15,20.21). Bible nám poskytuje několik obrazů této ženy. Poprvé ji vidíme jako malé děvče. „Jeho sestra se postavila opodál, aby zvěděla, co se s ním stane.“ Zde není jmenována, ale mluví se o Mojžíšově sestře. Její statečnost naznačuje, jakou ženou se má stát. Když hlídá malého bratra v ošatce, kterou zhotovila jejich matka Jochebed, projevila neobvyklou odvahu. Čteme o ní: „Jeho sestra se faraonovy dcery otázala: Mám jít a zavolat kojnou z hebrejských žen, aby ti dítě odkojila?“ (2 Moj 2,4.6).

Druhý obraz z jejího života pochází z doby vysvobození Izraele. Maria zaujímá jedinečné místo mezi heb-

rejskými ženami. „Tu vzala prorokyně Maria, sestra Aronova, do ruky bubínky a všechny ženy vyšly za ní s bubínky a píšťalami. A Maria stíhala s muži prozpěvovala: „Zpívejte Hospodinu, neboť se slavně vyvýšil, smetl do moře koně i s jezdcem.“ Hebrejské slovo „prorokyně“ znamená ženu, která je inspirována vyučovat vůli Boží, někdy také oslavovat Boha. Nevíme o ní, že by byla vdaná. (Tradice sice říká, že se stala manželkou Hurovou, který s Aronem podpíral Mojžíšovy ruce, ale bible

tuto tradici nepotvrzuje). Zpívala Hospodinu, použila svého velikého daru ke chvále Boha a k povznesení svého lidu. Se svobodou přišla i nově objevená víra a důvěra v Boha. To byla její veliká hodina. Byla slavnou ženou v Izraeli a lid si jí vážil.

Další obraz poskytuje ostrý kontrast. Už nestojí tam, kde stála v oně vítězné hodině. Maria s Aronem mluvila proti Mojžíšovi kvůli kúšské ženě, kterou si vzal. Říkali: „Zdaliž jen toliko skrze Mojžíše mluvil Hospodin? Zdaž také nemluvil skrze nás?“ Zde zřejmě promluvila závist. Maria se nepochybně domnívala, že Mojžíš je v očích lidu něco více než ona. Cítila se odstrčena, nedoceněna, zkrácena. Podle jejího názoru nebyla ve vedení dobrá spolupráce. Dnes by možná Mojžíšův postoj nazvala patriarchální a autoritativní. Proti tomu protestovala. Měla mnoho přívrženců, měla by je i dnes.

Škoda jen, že o své domnělé právo bojuje nečestně. Jako záminka jí slouží Mojžíšovo manželství. Vzal si cizinku, ženu tmavší pleti, a to uráží Mariino národnostní cítění. Je to dobrá záminka, aby Mojžíše shodila i v očích lidu. Zřejmě se jí podařilo získat veřejné mínění na svou stranu. Ale to není příčina, proč Bůh tak rychle a kromobyčejně zasáhne a postihne Marii. Jen ji, nikoli Arona, který jednal z jejího popudu. Hospodin vzplanul hněvem proti nim. „A

aj, Maria byla malomocná, bílá jako sníh“ (12,10). A tím byla vyloučena ze společenství Božího lidu. Bůh tím nechtěl jednoduše udržet stávající řád. Není zásadně proti novotám. Sám povzbuzoval svůj lid, aby se vzbouřil proti zotročování a znetvoření lidské důstojnosti. Proto vytáhl Izrael z Egypta, aby šel do zaslíbené země.

Příčina Božího hněvu byla jiná. Bůh to oběma hříšníkům a také nám oznámil. Záleží mu na tom. Není-li Mojžíš jako jiní lidé, má-li při sobě něco, co přitahuje pozornost, platí-li jeho slovo více než jiných lidí, pak jsem to já, Bůh sám, který to způsobil. „S ním mluvím od úst k ústům, ne ve viděních, ne v hádankách; smí patřit na zjev Hospodinův“ (4 Moj 12,8). Mojžíš je víc než prorok; je služebník Hospodinův. Vaše vzpoura není namířená jen proti Mojžíšovi nebo proti nespravedlivé nerovnosti. Je namířena proti samému Bohu: „Jak to, že se nebojíte mluvit proti mému služebníku Mojžíšovi?“ Kvůli mně jste měli od toho upustit. Oni to přece učinili. Proč? Vysvětlení je nasnadě, oni už neviděli Boha, zapomněli na něj. I když o něm mluvili, nepočítali s ním. Viděli už jen člověka Mojžíše a sebe vedle něho.

Bůh promluvil k Marii jako k prorokyni. Ona to však nepovažovala za milost, ale za své právo. O své nárok se hlásila: „Což jenom prostřed-

nictvím Mojžíše mluvil Hospodin? Což nemluvil také našim prostřednictvím?“

Proti této převrácenosti vzplanul hněv Boží. „I slyšel to Hospodin.“ Bůh trvá na své svobodě, nedá si nic vzít. Horlí pro svou nezávislost. Daruje své slovo, kdy a komu chce. Nikdo na ně nemá nárok, zůstává pouze milost. Bůh se rozhorluje kvůli nám, nikoli kvůli sobě. Také kvůli Marii a Aronovi. Neboť kde bychom stáli, kdybychom nemohli počítat s Božím svobodným darem lásky, do broty a odpustění?

Aron, ač nebyl postižen přímo, prosí Mojžíše o přímlovu, aby Bůh opět Marii uzdravil. A Bůh shlédli milostivě a zbavil ji malomocenství ihned. Ale sedm dní musela být vyloučena ze společenství putujícího lidu, a ten zatím čeká, nepokračuje v cestě. Tak je hříchem zdržován na své pouti k zaslíbené zemi.

Naposled se s Marií setkáváme v Kádeši, na poušti Sin (4 Moj 20,1). Zde se dovídáme velmi stručnou zprávu o její smrti. Jako její bratři Aron a Mojžíš, ani ona nevešla do zaslíbené země, ale zemřela na poušti. Mojžíšova sestra, první prorokyně v Izraeli, se provinila touhou po výjimečném postavení a od té chvíle neslyšíme, že by ještě prorokovala. Avšak její hlas: „Zpívejte Hospodinu, poněvadž je slavně zveleben,“ zaznívá dodnes. J. MARCOLLA

John Bunyan (1628—1688) kazatel z období anglického puritanismu a spisovatel, napsal slavnou a dodnes čtenou knihu „Cesta poutníka“ — alegorické líčení křesťanova života. Tento článek je zkráceným a upraveným záznamem jeho posledního kazání.

Dovolte mi, abych vám připomněl, jak vypadá znovuzrozený člověk.

Předně, jak určitě víte, každé dítě okamžitě po narození křičí. Jestliže nekřičí, nevolá, je to známka, že s ním něco není v pořádku. Jestliže se považujete za křesťany, za znovuzrozené lidi, ale nemodlíte se, nevoláte k Bohu, je to důkaz, že ve vás nezačal nový duchovní život. Jakmile někoho Pán vysvobodí z otroctví hříchu a tento člověk se narodí k novému životu, nemůže jinak, než volat ke svému Pánu. Co mám dělat, abych byl spasen? Jakmile Pán oslovil srdce velitele vězení ve Filipis, žalárník přirozeně volal: „Co mám dělat, abych byl zachráněn?“ (Skut 16,30). Celá řada lidí se považuje za křesťany, za věřící, ale nikdy nebo jen zřídka se modlí. Každý, kdo se chce opravdově a upřímně modlit, naráží na překážky, ale opravdu znovuzrozený člověk si přesto najde čas i způsob, jak se modlit. Modlitba je projevem nového duchovního života.

ÚPLNĚ NOVÝ ZAČÁTEK

JOHN BUNYAN

Za druhé: tak, jak je přirozené, že novorozeně křičí, tak je i přirozené, že chce jíst. Potřebuje pravidelně přiměřenou stravu, bez toho by se

nemohlo dále rozvíjet a nemohlo by ani žít. Proto apoštol Petr uvádí jako poznávací znamení znovuzrozeného člověka touhu po „duchovním mlé-

ku“, po Božím slově. „Jako novorozené děti mějte touhu jen po nefalšovaném duchovním mléku, abyste jím rostli ke spasení“ (1 Petr 2,2). Každý znovuzrozený člověk přirozeně touží po duchovním pokrmu, aby se mohl dále rozvíjet, aby mohl růst. Studujete pravidelně bibli? Toužíte po „mléku“ Božích slibů a ujištění?

Člověk, který se obrátil ke Kristu, žije úplně jinak než před svým obrácením. Touží po jiných věcech, uspokojuje jej něco jiného. Jste-li znovuzrozeni, může vás trvale a úplně uspokojit pouze Boží slovo. Člověk odvrácený od Krista, který neprožil začátek duchovního života, se může v životě uspokojovat různě, ovšem trvale a plně může lidské srdce uspokojit pouze to, co nabízí Bůh. Člověk, který žije bez Boha, nevidí cenu a důležitost Božího slova, připadá mu nesmyslné. „Slovo o kříži je bláznovstvím těm, kdo jsou na cestě k záhubě; nám, kteří jdeme ke spáse, je mocí Boží“ (1 Kor 1,18). Co znamená kojenecká láhev třeba pro koně? Ale co znamená pro dítě! Jedinec znovuzrození lidé oceňují Boží slovo a touží po duchovním „mléku“.

Za třetí: jestliže novorozeně patřičně neoblečeme, prochladne a zemře. Kristus připravil pro každého znovuzrozeného člověka potřebnou

„zavinovačku“. Udržuje ve znovuzrozeném člověku duchovní život, aby nevychladl a neodumřel. Dává nám sliby, které mohou dostatečně prohrát náš duchovní život a udržovat nás při životě. Hříšní lidé se zahřívají jinak a jinými prostředky. Znovuzrozené lidi podpírají a povzbuzují sliby Pána a Spasitele.

Bůh prostřednictvím proroka Ezechiele připomínal starému Izraeli, jak je duchovně oblékal, jak o ně pečoval, aby nevychladla jejich víra a aby duchovně nezemřeli. Víme dobře, jak pečlivě připravují nastávající maminky oblečení a příkrývky pro očekávané dítě. Kristus také dopředu připravil všechno potřebné pro lidi, kteří prožijí znovuzrození. Cím je obléká? Maminky se snaží oblékat své děti co nejlépe, aby byly co nejhezčí. Do čeho obléká Kristus znovuzrozeného člověka?

Prorok Ezechiél napsal: „Ozdobil jsem tě klenoty... zdobila ses zlatem a stříbrem“ (16,11,13). Kristus nenabízí nic, co bychom mohli vystavovat na odiv, čeho si všichni lidé váží. A přesto by bez jeho darů nemohl znovuzrozený člověk žít. To, co Bůh nabízí, není patrné na první pohled. Předně Pán Ježíš dává každému znovuzrozenému člověku „šaty své spravedlnosti“, odpouští mu všechno špatné, uděluje mu svou spravedlnost. Takový člověk před Bohem vypadá, jako by se nikdy nedopustil ničeho zlého. Dává mu také plný oděv a výbroj víry, aby mohl dále žít v prostředí hříchu. Duch svatý mu uděluje vlastnosti, které člověk přirozeně nemá.

Za čtvrté: každá matka se snaží uspokojovat své dítě, a má radost, když se jí to daří. „Jako když někoho utěšuje matka, tak vás budu těšit...“ (1z 66,13). Bůh dává znovuzrozenému člověku do srdce pokoj, radost a ostatní dary Ducha. Hloubku a dů-

sledky Božího potěšení a pokoje dokáže ocenit pouze ten, kdo to prožil, kdo se narodil znovu.

Za páté: dítě se obvykle něčím a nějak podobá svým rodičům. Některé dítě vypadá úplně jako jeho otec. Znovuzrození lidé dostávají také nový vzhled. Je v nich patrná podoba Ježíše Krista. Každý znovuzrozený člověk vykazuje určité nebeské rysy. Většina rodičů miluje své děti, které se jim podobají. I Bůh miluje své děti. Znovuzrozeným lidem se právem v bibli říká „Boží děti“. Neznovuzrození lidé se nechťejí Bohu podobat. Pán Ježíš dokonce některým svým současníkům řekl, že jejich otcem je satan. Podobali se mu totiž svými vlastnostmi a projevy. Jsi-li pouze pozemský, neseš podobu pozemského. Hleď-li Boží hodnoty, neseš a ukazuješ podobu Boha.

Za šesté: všichni rodiče vychovávají své děti shodně s tím, co sami dělají a jaké názory zastávají. Dítě se učí zvyklostem rodičovského domu. Stejně je tomu i s lidmi, kteří prožili znovuzrození. Učí se zvyklostem a zásadám Boží rodiny. Učí se oslovovat svého Tvůrce a Vykupitele „Otče“. Učí se Božím metodám a zásadám jednání, aby se uměli správně chovat jako představitelé Boží rodiny na tomto světě.

Za sedmé: děti přirozeně cítí závislost na rodičích, důvěřují jim. Když chtějí například nové boty, jdou za rodiči a řeknou jim o tom. Mají-li hlad, žádají rodiče o jídlo. Stejně tak se chovají k nebeskému Otci znovuzrození lidé — Boží děti. Jestliže potřebujete duchovní chléb — požádejte nebeského Otce. Potřebujete povzbuzení, odvahu — proste Boha. Potřebujete sílu v boji proti pokušení — jděte za svým Otcem. Když vás nepřítel spasení znepokojuje a ohrožuje, utíkejte domů a svěřte se svému Otci, otevřeně mu

řekněte všechno, s čím nejste spokojeni. Děti se tak přece přirozeně chovají, hledají u rodičů pomoc a ochranu. Pro znovuzrozeného člověka je to také přirozené.

Na základě uvedených měřítek můžeme poznat, zda jsme znovuzrozeni, nebo nikoli. Vysvobodil nás Kristus z hříchu? Všechny Boží děti se rády modlí — modlíte se také? Jste hladoví a nespokojení, pokud vás nenasytí Boží slovo? Máte v srdci opravdový Boží pokoj? Odpovězte si čestně.

Jestliže nemůžete odpovědět opravdu ano, pak je to důkaz, že jste doposud neprožili znovuzrození a nebudete moci vstoupit do Božího království. Nikdo se do něj nedostane omylem nebo násilím. Pokud nejste Božími dětmi, nemáte v nebi žádné dědictví.

Ať se nikdo neklame, že dostane podíl mezi syny, když jako syn nežije. Jsi-li dítě Krále, žij jako královské dítě. Jestliže jsi s Kristem povstal k novému životu, zabývej se nebeskými hodnotami a nehledej smysl života v přizemnostech. Jste Boží děti, hovořte spolu o tom, co pro vás Spasitel vykonal. Nestěžujte si pouze na těžkosti a problémy života. Jste-li děti nebeského Otce, žijte spolu v lásce a svornosti. Svět vám přirozeně nerozumí, je však velmi smutné, když si nerozumíte vzájemně. Umíte rozpoznat v druhém člověku obraz Otce a umíte jej mít opravdově rádi? Vždyť jednou s ním máte žít v Božím království. Pomáhejte si vzájemně k dobru. Když na sobě pozorujete něco nesprávného, modlete se, aby vás Pán proměnil.

A nakonec, jste-li Boží děti, buďte poslušní. Nezapomeňte, že vaším Otcem je svatý Bůh a že jej máte napodobovat. Žijte skutečně jako poslušné děti, ať se jednou můžete zahledět do tváře svého nebeského Otce.

POSTŘEHY
ZE ŽIVOTA
6.

HRAČKA

Je krásný den, prozářený paprsky poledního slunce a slabý vánek lehce pohybuje listům na stromech. Malá vesnička prožívá čas prázdnin a dovolených. Sedím a čekám ve voze, až otevřou obchod s potravinami. Protože jsem přijel moc brzy, čtu knihu, abych využil čas. Snažím se soustředit na text, ale nějak mi to nejde. Ruší mne zvláštní rachotivý zvuk. Rozhlížím se, co to je. Malý, asi tříletý chlapec držel v ruce dětský samopal a před namířenou hlavní vedl o něco většího bratra. Když zmáčkl spoušť, ozval se zvláštní zvuk, který měl napodobit střelbu. Čekající lidé před obchodem se usmívali. Maminka vyprávěla, co všechno Pavlíčkovi koupili a jakou flintu mu koupil dědeček a co všechno má ješ-

tě doma. Pavlíček chvíli „střílel“ na toho a pak zas na onoho a lidé se usmívali.

Položil jsem si otázku, proč se smějí? Copak na tom bylo něco k smíchu? Chápu, že dítě se má k světu. Pavlík, který ještě neuměl ovládat svůj jazýček, aby řekl: „Dobrý den,“ pouze mistrně ovládal samopal, ač dětský. To je důvod ke smíchu?

Vzpomínám na lidické děti. Mám na mysli další děti, které prožívají těžké dětství v zemích, kde se dnes bojuje. V mysli se mi vybavila fotografie z doby války — matka pevně svírá v náručí dítě a voják ji střílí do hlavy. Jakou hračku asi rády vídávaly matky v době války v rukou svých dětí? Rozhodně ne samopal, ať byl třeba ze dřeva. V mysli se mi promítají další otázky a obrazy. Copak jste, tátové, matky, dědečkové a

babičky, zapomněli? Přemýšlíte, jakým směrem vedete i hračkou sklony svého potomka?

Před časem jsem četl v novinách titulek: „Loupež se samopalem.“ Dva lidé ozbrojení samopalem zastavili vůz, který vezl přes milión korun k výplatám, donutili řidiče a druhého muže vystoupit a potom s celou částkou odjeli. Do mé mysli se vloučila otázka: „S jakou hračkou si asi hráli tito dva loupežníci? Co jim táta, máma, dědeček nebo babička koupili na hraní?“

Na počátku byla snad jen nevinná hra na vojáky, pak román, filmový děj s gangstery a najednou skutečnost. A kdo je vinen? Nezasahuje šesté přikázání „Nezabiješ“ i do oblasti výchovy dětí? A když se rozmotává klubíčko tragédie, nenajdeme na konci třeba jen „hračku“?

P. KOBIELA

Téměř v celých dějinách křesťanství se setkáváme s lidmi, kteří popírali platnost desatera Božích přikázání. Již ve druhém století to byl například pověstný heretik Marcion, který přepsal Nový zákon tak, že v něm vynechal nejenom citace přikázání Božího zákona, ale i všechno ostatní, co nějak souviselo se Starým zákonem.

V současné době jsou jejich pokračovateli zastánci takzvané „nové morálky“, kteří učí, že pro křesťany není závazný žádný zákon kromě „zákona lásky“. Svůj postoj opírají o nesprávný výklad některých novozákonních veršů. Tak například se odvolávají na Ježíšova slova, že nepřišel zákon „zrušit, ale naplnit“. Chápu je ovšem tak, že zákon čekal na naplnění, což nedokázal učinit nikdo z lidí, až teprve Kristus. A tím, že ho Kristus naplnil, pozbyl zákon svou závaznost. Také falešný výklad některých míst z Pavlových epístol jim slouží za základ k odmítání Božího zákona. (Řím 10,4: Kristus je konec zákona; Gal 3,13: Kristus nás vykoupil ze zlořečenství zákona; Řím 6,14: Nejsme pod zákonem, ale pod milostí — a jiné; viz článek v minulém čís.)

Mezi nepochopené verše — a tím také nesprávně vysvětlované — patří Pavlova slova z listu poslaného Koloským křesťanům (2,14): „Vymazal dlužní úpis, jeho ustanovení svědčila proti nám, a zcela jej zrušil tím, že jej přibil na kříž.“

ZÁKON PŘIBITÝ NA KŘÍŽ

O čem to zde apoštol Pavel píše? Co bylo Kristovou smrtí smazáno? Jaká ustanovení byla přibita na kříž?

Někteří křesťané tato slova vztahují na desatero přikázání a říkají, že kdo přijal Ježíše za svého Spasitele a žije ve znamení kříže, není již povinen tato přikázání zachovávat. To je však velký omyl. Pavel tu vůbec nemá na mysli Boží mravní zákon vyjádřený v deseti přikázáních, ale zákon zcela jiný.

Jsou totiž křesťané — a není jich málo, kteří nevědí, že ve Starém zákoně se setkáváme se třemi rozdílnými zákony, které se svým vznikem, podstatou a dobou trvání platnosti od sebe liší. Jednak je to (1) mravní Boží zákon — Dekalog — desatero přikázání, potom je to (2) obřadní zákon a konečně (3) izraelský judičiální (občanský) zákon.

Toto rozdělení uznávali věřící křesťané ve všech dobách. Tak například ve druhém Helvétském vyznání z roku 1566 čteme: „Učíme, že vůle Boží v zákoně Božím uložena jest. Vyznáváme proto, že zákon je dobrý a svatý a že tento zákon —

prstem Božím napsaný — buď v srdci člověka jako přirozený zákon jest, nebo na kamenných deskách nebo v širším podání v knihách Mojžíšových. Pro objasnění rozlišujeme:

Mravní zákon, který v deseti přikázáních na dvou Mojžíšových deskách obsažen jest.

Ceremoniální zákon, který obřady a bohoslužby řídí.

Soudní zákon, který se politickými, občanskými a hospodářskými záležitostmi zabývá.

Stejný pohled na tyto tři druhy biblických zákonů z doby před Ježíšem má i římskokatolická církev. Její teolog Herman Schmidt napsal: „Tak rozlišujeme mojžíšovské zákony na mravní zákon, který má pro všechny lidi trvalou platnost, ceremoniální zákon, který řídil židovskou bohoslužbu s jejími krvavými oběťmi a judičiální zákon, v němž Bůh smlouvy dal svému vyvolanému lidu právní normy. Tento zákon — stejně jako ceremoniální — pozbyl svou platnost se zrušením Staré smlouvy a ustanovením smlouvy Nové.“ (Brückenschlag zwischen den Konfessionen, str. 139).

Co je vůbec obřadní zákon a jaká jsou jeho ustanovení? Jak napověděl výše uvedený citát — a vysvětá to i z vlastního označení, řídily se tímto zákonem všechny náboženské obřady starozákonního Izraele. Ceremoniální zákon se týkal především obětí; určoval, jaké oběti se měly při různých příležitostech přinášet, jak měly být připraveny a kdo měl při jejich obětování sloužit ve svatyni. Dále tento zákon obsahoval nařízení o „pokrmách, nápojích a různých omýváních“, které souvisely s obětí a chrámovou službou (viz Žid 9,10).

Přinášel také směrnice o provádění obřizky a předepisoval, jaké svátky a dny odpočinku mají Židé zachovávat. [Tyto svátky se také nazývaly „soboty“, i když nebyly totožné s každým sedmým dnem, který je podle čtvrtého přikázání desatera památkou stvoření. Tyto soboty byly pouze požadavkem obřadního zákona Viz 3 Moj 23. kap.).

Zatímco mravní zákon vložil Bůh již prvním lidem do svědomí, byl obřadní zákon uveden na svět až po pádu člověka do hříchu. Obřadní zákon by nikdy nebyl existoval, kdyby lidé předtím nepřestoupili jiný zákon — mravní. Když se stali hříšníky a odsoudili se tak ke smrti, nabídl jim Bůh Spasitele. Ti, kteří tuto nabídku přijali, začali vyjadřovat svou víru v něho nejen slovy, ale především ji demonstrovali prostřednictvím symbolů, které jim Bůh předložil. Protože „odplata za hřích je smrt“, věděli, že za ně Spasitel bude muset zemřít a tuto skutečnost vyjadřovali obětováním zvířat.

K obětem ovšem potřebovali oltář, ke službě u oltáře byl nezbytný kněz. Obětování, kněžská služba a vůbec všechno chrámové dění však nebylo samoúčelné. Byl to prostředek, jakým chtěl Bůh znázornit budoucí Kristovu úlohu při záchraně hříšníků. Jako tahy malířova štětce musí být přesné, mají-li věrně zobrazit nějakou podobu, tak i v tomto vykreslení Kristova poslání muselo být vše podřízeno dokonalému řádu. Proto Bůh vydal obřadní zákon, který měl jen časově omezený význam, a to do smrti Spasitele. Právě o tomto zákonu apoštol Pavel napsal, že byl jen „stínem budoucích věcí, ale skutečnost je Kristus“ (Kol 2,17).

Při pozorném čtení bible poznáme, že mezi mravním a obřadním zákonem je očividný rozdíl.

Mravní zákon existoval a platil již před pádem lidí do hříchu, zatímco nařízení o obětech, obřízce a různých svátcích vydal Bůh až po pádu lidí do hříchu.

Porušením mravního zákona se dopustil člověk hříchu, kdežto obřadní zákon byl dán jako důsledek přestoupení mravního zákona.

Desatero napsal sám Bůh na dvě kamenné desky a předal je Mojžíšovi, zatímco obřadní zákon napsal pod vlivem Božího vnuknutí Mojžíš do knihy (2 Moj 31,18; 32,16; 5 Moj 5,22 srov. 5 Moj 31, 9.24).

Desatero bylo uloženo ve svatyni svatých v truhle smlouvy, kdežto obřadní zákon tlumočený Mojžíšem měl své místo vedle truhly smlouvy (5 Moj 10,1-5 srov. 5 Moj 31,24-26).

Desatero určuje vztah člověka k Bohu (2 Moj 20, 1-17); v obřadním zákonu „jde jen o pokrm, nápoje a různá omývání, tedy o vnější předpisy, platné jen do nového uspořádání“ (Žid 9,10).

Mravní Boží zákon je „sám v sobě svatý a přikázání svaté, spravedlivé a dobré“ (Řím 7,12). V obřadním zákonu „je pouze náznak budoucího dobra“ (Žid 10,1). Kristovou smrtí byl zrušen „jako neúčinný a neužitečný“ (Žid 7,18).

Mravní zákon nepřišel Kristus zrušit (Mat 5,17), zatímco „svou obětí odstranil zákon ustanovení a předpisů“ (Ef 2,14.15).

Že nejde o nějaký nový názor na existenci odlišných zákonů v bibli, můžeme doložit citátem z Melancthonova spisu „Hauptartikeln christlicher Lehre“. Lutherův spolupracovník v něm napsal: „...kdo není porozuměn o rozdílnosti zákonů pomíjejících a věčného, ten upadá v rozličné bludy.“

Mohli bychom uvést svědectví celé řady známých křesťanských osobností, které tento rozdíl zřetelně viděly a uznávaly. Za mnohé nechme promluvit Johna Wesleye, v jeho sbírce „Kázání k různým příležitostem“ čteme: „Náš Pán přišel zničit, odstranit a úplně zrušit obřadní zákon, který dostaly děti Izraele Mojžíšovým prostřednictvím a který obsahuje příkazy a ustanovení vztahující se ke starým obětem a chrámové bohoslužbě. O tom svědčí všichni apoštolové... Neodstranil však mravní zákon obsažený v desateru, který hlásali všichni proroci. Dokonce ani neměl v úmyslu odstranit nějakou jeho část. Tento zákon nemůže být nikdy zrušen, protože stojí „jako pravdivé svědectví v nebesích“. Mravní zákon stojí na docela jiném základě než obřadní nebo rituální, který byl určen k tomu, aby jen dočasně usměrňoval neposlušné a umíněné lidi. Mravní zákon je zde od počátku světa, kdy byl napsán „ne na kamenných deskách“, ale v srdcích všech lidských dětí, když vyšly z ruky Stvořitele... Každá část tohoto zákona musí zůstat v platnosti pro všechno lidstvo a pro všechny časy.

Tento zákon není závislý na době nebo místě, nebo na nějakých okolnostech podléhajících změnám, ale je založen na Boží podstatě, bere v úvahu povahu člověka a jejich vzájemný vztah, který nemůže být změněn.“ (Kázání č. 25: O kázání našeho Pána na hoře).

Na otázku, zda byl „zákon přibitý na kříž“, máme tedy jasnou odpověď: Ano, jeden zákon byl! Ve chvíli, kdy Ježíš zemřel na kříži, v jeruzalémském chrámu se „roztrhla opona vpůli odshora až dolů“ (Mat 27,51). Za oponou bylo odhaleno to, co podle obřadního zákona nesměl nikdo — kromě nejvyššího kněze — spatřit. Tak Bůh potvrdil konec obřadního systému a zrušení ceremoniálního zákona.

Mravní zákon vyjádřený v deseti přikázáních však platí, protože ho potřebujeme. Bůh nám v něm nastavuje zrcadlo, abychom poznali, že jsme hříšní. A jak nás to učili reformátoři, potřebujeme ho dokonce dvakrát: zákon nás posílá ke Kristu pro ospravedlnění a Kristus nás posílá zpět k zákonu pro posvěcení.

Tak se nutně dostáváme k tomu, čemu nás učí ve své podstatě Písmo: Cílem všeho křesťanského snažení musí být Kristus. Poznání zákona bez Krista vede buď k falešné sebejistotě a pýše, nebo k zoufalství. Bůh nikdy nemůže nikoho z lidí přijmout pro pouhou poslušnost zákona, ale pro víru v Krista. On je jediný, kdo „vysvobodí lid svůj od hříchů jejich“.

J. D.

MOŽNOSTI A HRANICE ARCHEOLOGIE

Slovo archeologie má v sobě cosi romantického, podobně jako biblické země vůbec. Nezajímá nás pouze život dnešních obyvatel exotických zemí bible, ale naši obrazotvornost provokují možnosti dalších archeologických nálezů a objevů, které by měly nějaký vztah k událostem a postavám bible.

Po pravdě musíme říci, že není příliš mnoho archeologických nálezů, které bychom mohli spojovat s určitými událostmi a údaji bible. Ve většině případů nelze s naprostou určitostí vymezit souvislost mezi sledovaným nálezem a postavami nebo událostmi, o nichž se zmiňuje Písmo. Takové souvislosti lze vymezit většinou až po dlouhodobé a namáhavé práci.

Archeologie jako vědní obor zahrnuje zhruba řečeno tři procesy. (1)

Pozorování — proces vyhledávání a sbírání různých pozůstatků minulosti. (2) Popisování — proces, při němž se objevené předměty nebo lokality prozkoumávají a pečlivě popisují. (3) Výklad — vysvětlování smyslu, hodnoty nálezů a vytyčení souvislostí s jinými nálezy nebo známými fakty. Problémy a omyly se mohou projevit na kterémkoliv stupni. Pracovníci v oblasti prvotního archeologického výzkumu mohou nesprávně odhadnout situaci, sledovanou oblast nebo předmět nedostatečně prozkoumat. Hrozí nebezpečí, že nepostřehnou, nepochopí nebo nedocení kontext nálezů. Podobně může dojít k chybě při záznamu sledovaných údajů. Následný popis objevů může být neúplný nebo jednostranný, což zákonitě vede k nesprávnému výkladu a je příčinou chybných závěrů.

Navzdory všem možnostem omylů a nebezpečím v jednotlivých procesech se archeologové v závěrech většinou shodují. Je to předně dáno řadou přesných vědeckých metod, které archeologové používají při samotných vykopávkách. To, co jsme v minulých ročnících otiskovali na stránkách našeho časopisu, to byly většinou výsledky archeologického bádání, poslední článek dlouhého procesu — výklad objevů.

Archeologové nemohou pochopitelně s jistotou dát odpověď na každou otázku. I v případech, kdy mohou odpovědět, často používají slova jako „zřejmě“, „pravděpodobně“, „jeví se nám, že...“ Archeologie může dát s naprostou jistotou odpověď jen na velmi úzký okruh otázek. To je důvod, proč většina biblických archeologů popírá, že by archeologie mohla dokázat pravdivost bible. Říkají spíše, že archeologie osvětluje určité údaje Písma.

Nedávno archeologové odkryli obrovské opracované kvádry kamene, které tvořily opěrnou zeď a nádvoří Herodova chrámu v Jeruzalémě. Při pohledu na tyto kamenné „obry“ můžeme chápat údiv a rozpaky apoštolů, když Pán Ježíš předpověděl, že tam nežítane „kamen na kamení“. Kdybychom si mohli prohlédnout vykopávky mamutích opevnění kanaánských měst z doby, kdy izraelské kmeny přišly do Palestíny, zřejmě bychom lépe porozuměli strachu a vzpouře Izraelců v Kádeši (viz 4 Moj 15. kap.). I stará řecká legenda tvrdila, že podobná opevnění mohli postavit jen obrové.

Archeologie osvětluje bibli také tím, že nás seznamuje se způsobem života lidí v biblických dobách. Po starověkých domech zůstaly většinou jen základy, ale podle nich a podle drobných předmětů, které se v nich najdou, je možno odhadovat hospodářskou situaci a životní zvyky obyvatel. Archeologové odkryli například typickou ulici z doby proroka Jeremiáše. Přišli k závěru, že tehdejší chodci museli dávat velký pozor, aby si po několika krocích nevymkli kotníky. Dlažba je totiž nepřírodně hrbolatá. Spousty odpadků u každého domovního vchodu nesvědčí o velkém zájmu tehdejších lidí o hygienu a čistotu životního prostředí. Mohli bychom uvést celou řadu podobných příkladů, jak archeologie osvětluje nebo doplňuje obraz o životě lidí v biblických dobách.

Archeologie mnohdy přináší doplňující informace. Čím více poznáváme život lidí v určitém období dějin, tím lépe můžeme rozumět biblickým zprávám z daného období. Jestliže poznáme mnohé podrobnosti vzedního života lidí v době Jeremiáše, o nichž se bible z pochopitelných důvodů nezmiňuje, můžeme porozumět poselství proroka Jeremiáše v mnohem širších souvislostech. I když

širší znalosti dobového pozadí mohou povzbudit a posílit naši víru, archeologie nemůže nikdy víru nahradit nebo „vědecky dokázat“ pravdivost biblické zvěsti. Snadno si můžeme domyslet, že ty stránky bible, které archeologie ilustruje a dokládá nejpřesněji, nehovoří o velkých pravdách a zásadách biblického učení. Tak například 1 Král 9,15 jmenuje stavební projekty krále Šalomouna. Pravdivost biblických údajů archeologie jednoznačně prokázala. To nám ovšem nepomáhá při dokazování různých věroučných zásad. Texty Písma, které mají základní teologický význam nebo ze kterých vyvozujeme dalekosáhlé věroučné zásady, nelze dokázat a potvrzovat archeologií.

Věřohodnost pravd Písma může archeologie dokazovat jen nepřímou. Jestliže se prokáže pravdivost historických údajů, zvyšuje to pravděpodobnost, že stejně pravdivé a objektivní jsou i další údaje Písma. Taková úvaha může podporovat víru věřícího. Nemůže však být konečným důkazem pro nevěřícího. Víra vychází z jiných předpokladů.

Archeologie se zajímá jen o předměty, a to je její slabá stránka. Archeolog většinou nemůže s naprostou jistotou tvrdit, kdo daný předmět užíval a jaký měl k němu vztah. Naopak bible se předně zajímá o lidi. Věcí si všímá jen výjimečně. Má-li archeolog přiřadit určité předměty k nějaké události, může to učinit jen tak, že původní majitele předmětu ztotožní s nějakými známými lidmi. Až na několik málo výjimek nelze podobné závěry považovat za naprostou jistotu.

Např. archeologové objeví zbytky města z doby, kdy do Kanaánu přišli Izraelci. Poznaj, že město bylo násilně zničeno. Nemohou však s naprostou jistotou tvrdit, že město dobyli právě Izraelci. Musí počítat s řadou dalších možností: město mohl zničit někdo úplně jiný nebo mohlo dojít k zemětřesení. Archeologové mohou s jistotou prohlásit, o jaké město šlo, kdy a jak bylo zničeno, kdo však zkázu způsobil, se mohou pouze domnívat a usuzovat na základě rekonstrukce dobových poměrů.

Při výkladu jednotlivých nálezů musíme být vždy velmi přesní a seriózní. Když John Garstang prováděl ve 30. letech našeho století vykopávky v prostoru Jericha, objevil silné městské opevnění, které neslo stopy násilného ničení. Protože lokalitu považoval za staré biblické Jericho a protože našel doklady o násilném zničení města, vyslovil urychleně velmi líbivý názor, že objevil zdi biblického Jericha, které padly za Jozueho. Veřejnost podobný závěr vlastně očekávala, a proto jej také ochotně přijala.

V 50. letech vedla archeologické výzkumy stejného místa Kathleen

Kenyonová. Používala zdokonalené metody a brzy dokázala, že zdi do-mnělého Jericha byly zničeny několik století před příchodem Jozueho. Bible se nemýlila, mylil se pouze archeolog.

Kdykoli vytyčujeme souvislost mezi archeologickým nálezem a bibli, musíme být velmi pečliví, přesní a objektivně střizliví, aby se „přání nestalo otcem myšlenky“. Pravdě nepomohou neobjektivní nebo sporné „důkazy“. Není třeba dokládat bibli unáhlenými závěry, které stejně dlouho neobstojí. Nikdy bychom neměli přehlížet rozdíl mezi jednoznačnými fakty a pracovními hypotézami nebo subjektivními názory jednotlivce.

Na druhé straně můžeme s naprostou jistotou prohlásit, že archeologie doposud neobjevila nic, co by odporovalo biblickým údajům nebo dokazovalo nepravdivost biblických zpráv. Archeologie pozměnila a doplnila naše dřívější chápání různých biblických údajů. Nezměnila však nic na základní zvěsti Písma. Archeologie nám může odhalit velikost starobylého Jericha, nemůže však dokázat, zda u tohoto města došlo nebo nedošlo k Božím zásahům. Nemá možnost ani dokázat ani zneškodnit naši víru.

Stovky mnohdy jen drobných objevů postupně vytvářejí velkou mozaiku, která může měnit pojetí a chápání některých biblických zpráv. Tak třeba při pohledu na renesanční obrazy si můžeme uvědomit, jak se v poměrně krátké době změnilo chápání a představy různých biblických popisů.

Jako příklad můžeme uvést „babylónskou věž“. Téměř všechny obrazy mistrů minulých staletí znázorňují tuto stavbu jako zvětšeninu minaretu z iráckého města Samarra. Čestně musíme přiznat, že vlastně nevíme, jak ve skutečnosti věž vypadala, možná se podobala spíše ziguratu (stupňovitému umělému pahorku s chrámem v horním patře), který archeologové našli téměř v každém mezopotámském městě. Kdyby archeologové objevili něco jistého o babylónské věži, museli bychom možná odložit obě představy.

Jestliže na základě archeologie některé biblické údaje chápeme nebo si představujeme jinak, než předcházející generace, pak to neznamená, že se bible mýlila. Pouze tím pokorně přiznáváme, že naše dřívější chápání nebylo dostatečné. Doposud jsme nenašli chybu v bibli, pouze v lidských úsudcích a výkladech. Archeologie osvědčila mnohé známé údaje a umožnila také přístup ke zcela novým informacím.

Na závěr tedy můžeme shrnout: archeologie nemůže „dokázat“ nebo nahradit víru. Může však užitečně osvětlit některé části Písma a doložit pravdivost některých dějinných údajů bible.

L. G. HERR

Vysvobozen ze lví jámy

Po dobytí Babylóna Dareios a Kýros zahájili mohutný reorganizační program. Ustanovili tři říšské vládcce, kteří stáli nad sto dvaceti knížaty, tak zvanými satrapy. Každý satrapa byl zodpovědný za dodržování zákonů a řádů ve svěřené oblasti i za vybírání daní. Daniel patřil mezi tři vládcce. Tážeme se, jak je to možné, že i v říši médo-perské tento Boží muž zaujímal tak vysoké místo? Písmo dává na to odpověď: „Daniel pak vynikal nad říšské vládcce i satrapy, neboť v něm byl mimořádný duch. Král ho zamýšlel ustanovit nad celým královstvím“ (Dan 6,3).

Daniel byl zásadní a věrný Božím přikázáním, věrně a čestně konal všechny svěřené úkoly. Tehdy bylo běžné úplatkářství, vydírání a podvody. Většina úředníků myslela sobecky jen na sebe, snažili se obohatit na úkor státní pokladny. O Danieli však bible vydává svědectví, že v něm byl mimořádný duch. Neměl náboženství jako pěkné šatý, které se dle potřeby odkládají. Náboženství nebylo pro něj vnější příkrývkou pro vnitřní porušenost. Ani v nejmenším nebyl pokrytcem.

Pravé náboženství je daleko více než pouhé vyznání víry. Je nerozlučně spjato se srdcem. Není okrajovou záležitostí, ale prýští zevnitř. U pravého věřícího Duch svatý působí velikou proměnu. Kde vládla nenávist, tam vládne láska, kde byla závist, tam je nyní dobrota. Destruktivní kritika se změnila v laskavá slova. Je-li pramen v srdci vyčištěný, pak řeka života bude křišťálová. Svět nepotřebuje lidi, kteří halasně pronášejí své vyznání víry. Potřebuje muže a ženy proměněné Duchem svatým.

V srdcích satrapů začala narůstat žárlivost. Velmi pozorně Daniele sledovali. Domnívali se, že ho snad přece přistihnou při nějaké nepoctivosti. Tajně mu prohlíželi jeho knihy, přepočítávali sumy, kterými disponoval. Zkoumali, nepoužíval-li státních prostředků k soukromým účelům. Sledovali jeho soukromý život. Když spolu o něm hovořili, stále více se hněvali. Zjistili, že Daniel je bezvýhradně věrný a navzdory všem kontrolám nemohli nic najít. Začali tedy přemýšlet o jiném způsobu, jak by ho zkompromitovali. Jen jedné cesty budou moci použít; nechají vyjít zákon, kterým by nutili Daniele, aby neposluchoval Boha a nezachovával Boží přikázání. Řekli: „Nenajdeme proti Danielovi žádnou záminku, ledaže bychom našli proti němu něco, co se týče zákona jeho Boha“ (Dan 6,5). Písmo podává zprávu o tom, jak chytře a lstivě provedli svůj plán.

„Říšští vládcové a satrapové se shlukli ke králi a naléhali na něj: „Králi Dareie, navěky buď živ! Všichni královští vládcí, zemští správci a satrapové, královská rada a místodržitelé se uradili, abys královským výnosem potvrdil zákaz: Každý, kdo by se v údobí třiceti dnů obracel v modlitbě na kteréhokoli boha nebo člověka krom na tebe, králi, ať je vhozen do lví jámy. Nyní, králi, vydej zákaz a podepiš přípis, který by podle nezrušitelného zákona Médů a Peršanů nesměl být změněn. Král Dareios tedy podepsal přípis a zákaz“ (Dan 6,6-9).

Satrapové tvrdili, že všichni vládcové a knížata se sešli. Byla to lež, protože Daniel mezi nimi nebyl. Vzbudili u krále dojem, že se na tom všichni dohodli. Daniel se však diskuse neúčastnil, když se domlouvali o znění dekretu. Jeden jejich hřích vedl k druhému. Hrabivost je vedla ke lži a pak k vydání dekretu, který měl zničit Daniele.

Lidé si myslí, že si lze s hříchem zahrávat. Snaží se jej rozumově vysvětlit. Hrabivost vedla médo-perská knížata k tomu, že si z královských prostředků začali platit své útraty, pak je konspirace vedla ke lži a ta vyvrcholila vydáním zákona na zničení Daniele. Hřích je velmi nebezpečný. Jakýkoli malý zanedbaný hřích, se kterým si zahráváme, plodí další a další hříchy, zvětšuje se stále víc. Je podobný nenápadnému ložisku rakoviny, která je smrtelná. Jediný způsob, jak se jí zbavit, je dovolit nebeskému Lékaři, aby nástrojem Ducha svatého hřích odstranil.

Písmo dále praví: „Když se Daniel dověděl, že byl podepsán přípis, vešel do svého domu, kde měl v horním pokoji otevřená okna směrem k Jeruzalému. Třikrát za den klekal na kolena, modlil se a vzdával čest svému Bohu, jako to činíval dříve“ (Dan 6,10). Jeho modlitby nebyly sporadickou záležitostí. Daniel znal Boha ze zkušeností víry.

I my se máme modlit pravidelně a vytrvale. V těžkostech a zkouškách života poznáváme cenu modlitby, zakusíme, jak dobrý je Bůh a jak nám pomáhá i v nejtěžších a nejsložitějších situacích, jak potěšuje naše srdce a dává nám novou sílu k boji života. Jen modlitba nám pomůže čelit tlaku napětí a stresům. Je nám například známo, že na každý čtvereční centimetr lidského těla působí atmosférický tlak silou jednoho kilogramu. Jak je to možné, že nás tento tlak nerozdrť? Lidské tělo je však stvořeno tak, že vnitřní tlak vyrovnává vnější. Během práce naše srdce

čerpá krev tepnami a plíce nabírají kyslík a obohacují jím krev. Tělo si takto předivně vyrovnává vnější tlak. Ten nás nerozdrť jen proto, že je vyrovnáván. Lidé však umírají na infarkt, jehož první příčinou bývají stresy. Vzrůstá počet onemocnění žaludečními vředy. Spousta lidí se nervově hroutí, rozpadají se manželství. Není-li vnější tlak života vyrovnáván zevnitř, napětí a stresy ničí člověka.

Daniel nebyl ušetřen napětí ve společnosti, ve které žil. Vnitřní sílu čerpal na modlitbě od Boha. I ve dvacátém století je napětí života příliš velké, než abychom je dokázali zvládnout vlastní silou. Izaiáš píše o tajemství, jak vyrovnávat životní napětí: „Stvoření opírající se o tebe chráníš pokojem; pokojem, neboť v tebe doufá. Doufejte v Hospodina věčně, neboť Hospodin, jen Hospodin je skála věků“ (Iz 26,3,4).

NEPOKOJNÉ SVĚDOMÍ

Nepřátelé se shlukli a přistihli Daniele, jak se modlí a prosí svého Boha o milost. Řekli králi: „Zdali jsi nepodepsal zákaz, že každý člověk, který by se v údobí třiceti dnů modlil ke kterémukoli bohu nebo člověku kromě tebe, králi, bude vhozen do lví jámy?“ Král odpověděl: „To slovo platí podle nezrušitelného zákona Médů a Peršanů.“

Dareios si uvědomil, že byl podveden. Přesto však poručil, aby přivedli Daniele a uvrhli jej do lví jámy. Byl donesen kámen a položen na otvor jámy. Král jej zapečetil prstenem svým a svých hodnostářů, aby se v Danielově záležitosti nedalo nic změnit. Jeho pýcha a samolibost jej dostala na tuto cestu, sobectví jej zadrželo od změny postoje. Nyní už věděl, jak je to špatné, ale výnos už nebyl ochoten změnit. Když médo-perský panovník podepsal výnos, předpokládalo se, že tak činí na místě bohů, kteří byli neomylní. Kdyby Dareios výnos zrušil, znamenalo by to, že není neomylný, ale chybný. Dareiova pýcha a obava, že by ztratil prestiž nebo dokonce trůn, jej zadržely, že nezmění výnos a učinil to, co bylo nesprávné.

Kolikrát jsme se i my vydali po stopách Dareia! Kolikrát nás naše pýcha a sobectví odvrátily od toho, co jsme považovali za správné a čestné!

Oné noci, kdy se Daniel nacházel mezi lvy, Dareios se v královském paláci převracel na loži. Byl smutný, plný zmatku, nemohl usnout. Měl přece vždycky plnou důvěru k Danielovi, vážil si jeho čestnosti, upřímnosti, moudrosti. Proč to udělal, proč byl takový slaboch, že povolil lstivým a nečestným lidem?

Kdykoli jednáme proti svému svědomí a proti zásadám, které považujeme za správné, činíme zkušenost Dareia a nebudeme mít pokoj, dokud chybu nenapravíme a dokud nebudeme jednat podle Božích zásad.

VYSVOBOZENÍ

„Jak se začalo rozednívat, hned za úsvitu, král vstal a chvatně odešel k jámě, kde byli lvi. Když přišel k jámě, zarmouceným hlasem zavolal na Daniele. Řekl Danielovi: „Danieli, služebníku Boha živého, dokázal tě Bůh, kterého stále uctíváš, zachránit před lvy?“ Tu Daniel ke králi promluvil: „Králi, navěky buď živ! Můj Bůh poslal svého anděla a zavřel ústa lvům, takže mi neublížili. Vždyť jsem byl před námi shledán čistý a ani proti tobě, králi, jsem se ničeho zlého nedopustil.“ Král tím byl velice potěšen a poručil, aby Daniele vytáhli z jámy. Daniel byl tedy z jámy vytažen a nebyla na něm shledána žádná úhona, protože věřil ve svého Boha“ (Dan 6,19-23).

Bůh, který umí zkrotit pyšného člověka a je Pánem dějin, uměl samozřejmě zkrotit i lvy. Poslal svého anděla a zavřel ústa lvům. Daniel obstal i v nejtěžší zkoušce. Jeho kladná slova ke králi jsou důkazem toho, že i mezi lvy se odevzdal tiché a ode-

vzdaně do vůle Boží.

Písmo nás vyzývá: „Buďte strážliví! Buďte bdělí! Váš protivník, ďábel, obchází jako lev řvoucí a hledá, komu by pohltit“ (1 Petr 5,8).

Lvi a andělé, obraz zápasu mezi dobrem a zlem, boje mezi mocnostmi světla a temnoty. V Danielově době vládce, kterého považovali za nemýlného, se svými spolupracovníky vydal výnos, jímž prohlásil uctívání živého Boha za porušení zákonů země. Nařídil, aby byl Daniel vhozen do lví jámy. Nepřítel spásy se vždy snažil vykořenit spravedlivé. Andělé však na Boží příkaz zasahovali.

Pán Ježíš připravuje své následovníky i na to, že ne vždycky budou vysvobozeni, ale že hlavní věcí je zůstat věrný Bohu. On praví: „Mějte se na pozoru před lidmi, neboť vás budou vydávat soudům, ve svých synagogách vás budou bičovat, budou vás vodit před vládcem a krále kvůli mně, abyste vydali svědectví jím i národům... Vydá na smrt bratr bratra a otec dítě, povstanou děti

proti rodičům a připraví je o život“ (Mat 10,17.21.28.29).

Na konci 6. kap., ve které je vylíčen Danielova zkušenost víry, je zpráva, že Dareios vydal dekret, ve kterém vyzývá k uctívání živého Boha. Ukazuje v něm pravý Boží charakter: Bůh je Stvořitel, všichni ostatní bohové jsou bez života. On je stálý na věky, všichni ostatní jsou bezmocní. On má království. On všechno učinil a nad vším vládne. Jeho království nebude zničeno, všechna ostatní budou mít svůj konec. On vysvobozuje své služebníky. Činí divy na nebi i na zemi. On vytrhl Daniele ze lví jámy.

Zde končí historická část Danielovy knihy. V celém seriálu „Naučení z knihy Daniele“ jsme si měli připomenout naučení, vyplývající ze zkušeností Daniele a jeho druhů i ze zkušeností mocných králů starověku.

„Všecko, co je tam psáno, bylo napsáno k našemu poučení, abychom z trpělivosti a z povzbuzení, které nám dává Písmo, čerpali naději“ (Řím 15,4).

M. ŠUSTEK

TĚLO — CHRÁM DUCHA

Léčivá síla jablek

Jabloně znaly už v nejstarších dobách takřka všechny kulturní národy. Izraelité, Řekové a Římané si vážíli jabloně právě tak, jako Germáni a Slované. Dnes známe na 600 jablečných odrůd.

Chemická analýza ovoce dává jen slabý obraz o tom, jak působí jablka na živý organismus. Kromě sodíku, draslíku, hořčíku, fosforu, síry a chloru obsahují jablka i kyslíčník křemičitý a hliník. Našly se v něm vitamíny A, B₁, B₂, C, kyselina nikotinová, B₆ a E. K tomu se ještě druží éterické sloučeniny ovocných kyselin, které dávají ovoci příjemnou vůni. Pak je to látka zvaná pektin, která na sebe váže velké množství vody a slouží jako léčebný prostředek při krevních onemocněních. Pektin se nachází hlavně v jablečné slupce.

Venkovského lékaře dr. Heislera zavolali roku 1919 k pacientovi, který trpěl již čtvrtý týden těžkým žaludečním a střevním katarom. Léčili ho různými léčebnými prostředky, ale nic mu nepomáhalo. Při pohledu na vyhublého a ztrápeného člověka si lékař vzpomněl na jinou pacientku, která si sama vyléčila těžký střevní katar tím, že jedla jenom syrová jablka — a vyléčila se v poměrně krátké době. Vzhledem k tomu, že žádné známé léky nezabíraly, rozhodl se lékař zkusit to s jablky. A ejhle, neuvěřitelné se stalo skutečností. Po dvou dnech, kdy nejedl nic než jablka, se nemocný začal velmi rychle uzdravovat.

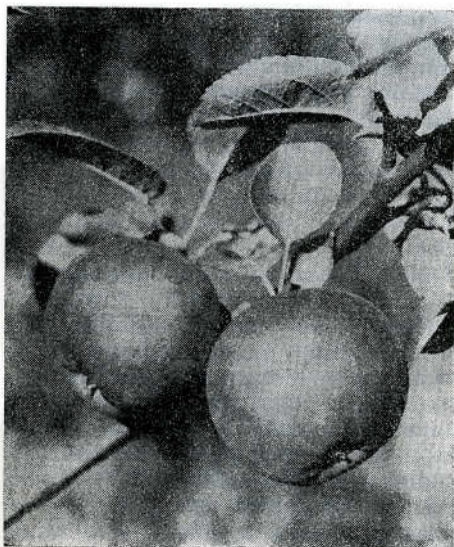
Dnes lékaři doporučují jablečnou dietu mnohem častěji. Především se užívá při žaludečních a střevních katarrech, úplavici a paratyfu. Každé dvě hodiny podáváme neloupaná ja-

blka nastrouhaná na skleněném struhadle. Denně jich lze takto sníst 1 až 1,5 kg. Přitom ovšem nic jiného nejíme. Koloidní látky, které jsou na sebe schopny vázat vodu, dále éterické látky s ovocnými kyselinami, tříslovina a minerální látky léčí takřka zázračně.

Vídeňský klinik dr. Jagič předepsal dvou až třídenní jablečnou kúru a dosahoval velmi pěkných výsledků při léčení zánětu ledvin, vodnatelnosti, srdečních a cévních onemocnění. Z 1,5 kg jablek připravil slazený kompot, který podával nemocným. Takováto strava šetří ledviny, srdce i játra. Jablka obsahují malé množství kuchyňské soli a bílkovin, proto jsou vhodná i pro odtučňovací kúru. Jako prevenci proti kornatění a srdečnímu infarktu dával denně dvě šťavnatá jablka, protože dvě jablka mají právě tolik pektinu, kolik je třeba, aby klesla hladina cholesterolu v krvi. Ještě o jedné přednosti jablek se chceme zmínit: doporučujeme je lidem chudokrevným a duševně pracujícím pro obsah arse- nu, železa a fosforu. Děti, které si berou pravidelně do školy jablka, se chrání před mnohými nákazami.

Nesmíme zapomínat ani na jablečnou šťávu, která, jako všechny mošty, je osvěžujícím nápojem především pro duševně pracující. Měla by nahradit zrnkovou kávu. Rovněž čaj z jablek pro denní potřebu uklidňuje nervy a celkově posilňuje. Měl by sloužit jako doplňující léčebný prostředek při dně, revmatismu, onemocnění jater a ledvin, při zvýšeném tlaku a srdečních poruchách.

MUDr. E. SCHNEIDER

V rubrice „My a naše děti“ si obyčejně připomínáme různé biblické zásady a životní zkušenosti, jak co nejlépe vést a vychovávat děti k úspěšnému zařazení do života a světa dospělých. Podívejme se na všechno z druhé strany. Nemůžeme se i my dospělí něčemu naučit od dětí?

Mnozí z nás hledají jakýsi „elixír mládí“, který by jim umožnil žít dlouho, dobře a spokojeně. Zkoušíme různé diety, cvičíme, běháme po sídlišti, hledáme vždy nové prožitky, zajímavosti, vzrušení, snažíme se udržet krok s dobou. Nemnoho lidí však pochopilo, že tajemství plného a spokojeného života je ukryto hluboko v nás, v našem vztahu k Bohu, ve způsobu myšlení, v názoru na sebe sama a v postoji vůči okolnímu světu.

Často v životě setkáváme zajímavé jedince, které rádi pozorujeme, v mnohém obdivujeme a alespoň v něčem napodobujeme. Pro mě osobně se po Ježíši Kristu staly nejčastějším zdrojem inspirace a podnětem k zamyšlení právě malé děti. Přirozeně totiž projevují vlastnosti, které jsou nezbytné k plnému prožívání života.

Ježíš Kristus při řešení mezilidských vztahů prohlásil: „Právím vám, jestliže se neobrátíte a nebudete jako děti, nevejdete do království nebeského“ (Mt 18,3). Spasitel jistě neměl na mysli napodobování beze zbytku, infantilitu, nezralost, nezkušenost, náladovost nebo nějaký „umělecký“ dadaismus, ale vědomý návrat k pozitivním vlastnostem, na které my dospělí zapomínáme.

Děti zpřikladňují radost ze života. Čas strávený s dětmi mi přinesl zřejmě více poznatků a životní moudrosti než řada učených knih a odborných přednášek. Děti mi připomněly, že se dá žít radostně, plně a bohatě, bez velkých nároků na vnější podmínky. K mnohým „dětským“ vlastnostem bychom se měli čas od času vracet. Pomohly by nám objevit tajemství plného a šťastného života.

Když děti rostou a dospívají, velmi často upadají pod neurotizující vliv nepřirozeného životního stylu a chování dospělých. Pod vlivem okolí mnohdy jednají jako naprogramované stroje a postupně potlačují své přirozené a hezké vlastnosti.

Vrať se na chvíli do vlastního dětství. Vzpomínáš na ten báječný čas, kdy ti každý den připadal jako věčnost? Každá událost ti připadala zajímavá a báječná, fascinoval a pohltil tě každý okamžik. Nebyl jsi spontánně zvědavý, plně zaujatý tím, co se právě dělo a ochotný zapomenout na to, co bylo před hodinou? Nevěnoval jsi příliš mnoho pozornosti svým tehdejším problémům a nepřijemnostem. Ke každé nové překážce jsi přistupoval s odhodláním, že to chceš alespoň zkusit. Do všeho ses pouštěl s nadšením a plným nasazením.

NAUČ SE být jako dítě

*

Všiměj si více dětí, a pokud můžeš, věnuj jim více času. Děti to vděčně přijmou a bohatě se odmění. Pokud se budeš chovat přirozeně, hodně se od dětí dovíš — předně o sobě. Děti jsou jako zrcadlo. Předvedou ti mnohé z tvých vlastností takovým způsobem, že žasneš. A pak jsou děti jedinečně důslednými učiteli a vychovateli. Nadarmo se neříká, že jsme vychovávaní dvakrát — poprvé svými rodiči a podruhé svými dětmi.

Chci se s vámi podělit o sedm zásad, jak si uchovat pěkné vlastnosti dětství. Přemýšlej, kolik zůstalo ještě ve tvém myšlení a jednání.

1. BÝT TÍM, ČÍM JSEM

Děti jedinečně představují to nejkrásnější, co si my lidé můžeme vzájemně dát. Jsou opravdové, čestné, citlivé a vnímavé a přitom ochotné projevovat své pocity. Když jsem tím, kým jsem, nepotřebuji masku a nemusím nic předstírat. Děti se tak projevují přirozeně.

Jak se v podobné situaci chováme my dospělí? Nedůvěřujeme, jsme chladně rezervovaní, před vším novým nervózní, pochybujeme, podezíráme. Ne, opravdu nechci propagovat naivní důvěřivost, ale pouze upozorňuji na druhou krajnost. Jestliže nedůvěřujeme lidem, zřejmě nedůvěřujeme sami sobě. Většinou ve svém okolí vidíme to, co tam vidět chceme. Navíc své myšlenky a názory do svého okolí skutečně promítáme.

2. TVOŘIVÉ SNĚNÍ

Tvořivé snění je zdravé a prospěšné pro děti i dospělé. Tvořivé snění

udržované v rozumných hranicích může být užitečným odpočinkem od tlaku a všednosti života, vylučuje nudu a podporuje konkrétní tvořivost. Po pravdě všechny tvé dnešní úspěchy začaly myšlením a sněním. Snění přestává být tvořivé a začíná škodit, stává-li se útekem od reality života, náhradou, nikoli podnětem tvořivé práce.

Děti mají nespoutanou představivost. Všechno považují za možné, jejich sny nemají hranic stejně jako jejich přání a cíle. Bez zábran o nich také hovoří. Pro děti v určitém věku je naprosto přirozené, že potkávají na ulici lvy, během noci navštíví exotické kraje, za odpoledne prožijí dobrodružství, jaká by nevymyslel ani Jules Verne. Nežlobte se na ně a nepřesvědčujte je, že se to nehodí a že je to hloupost, potřebují to k rozvoji svého myšlení a nápaditosti. Spíše se od nich naučte vidět něco víc než pouze šed všedních dnů.

3. PROŽÍVAT PLNĚ KAŽDÝ OKAMŽIK

Tuto zásadu neztotožňuji s bezstarostným „žít pro danou chvíli“. Sleduj někdy dítě, jak se plně věnuje tomu, co právě dělá a prožívá. Jistě, brzy se vším unaví a omrzí, nedokáže se dlouho soustředit na jeden předmět, to je už znak dospělosti. Když se však zabere do hry, soustředí se na to plně a zapomene na všechno ostatní.

Děti toho mnoho nečekají, a proto neprožívají zklamání tak často jako my dospělí. Hravostí a vynalézavostí si dokáží udělat zábavu i z té nejnudnější situace a činnosti. Radostně prožívají každý daný okamžik.

Nezapomněl jsi, jak děti dovedou s otevřenou pusou naslouchat, nadšeně obdivovat a nestrojeně se divit i věcem, které slyší a vidí podruhé? To je dáno tím, že tolik nesrovnávají jako my dospělí. Každý den prožívají všechno znovu a naplno.

Děti jsou spontánní. My dospělí tuto vlastnost pokud možno omezujeme na minimum. Nesnaž se rozplánovat každý den po minutách. Nech si také trochu prostoru pro spontánní projevy.

4. NEBÁT SE NEÚSPĚCHU

Malé děti nechápou termín „neúspěch“, a proto se ochotně a s nadšením pouštějí do každé činnosti. Vždy znovu riskují, protože intuitivně cítí, že riskovat znamená učit se a růst. Čím větší riziko, tím větší zisk.

Děti nemají strach a nedomýšlejí všechny možné důsledky. Proto tak přirozeně do všeho „strkají nos“, všechno chtějí zkusit a napodobit po větších a dospělých. Mnozí dospělí se snaží především „líbit“ ostatním lidem. U dětí není tento rys tak výrazný, a proto mají určitou vnitřní svobodu, mohou se radostně učit a bezstarostně poznávat všechno nové.

Už jsi někdy sledoval dítě, které

se učilo jezdit na kole? I přes zjevné neúspěchy se do omrzení pokouší o totéž. Chce se naučit jezdit na kole. Nevadí mu, kolik dílčích neúspěchů leží na cestě ke konečnému cíli.

5. PŘIJMOUT SVĚ OKOLÍ TAKOVÉ, JAKÉ JE

Čemu se v životě bráníme, to nás k sobě bezděky přitahuje. To, co u jiných soustavně kritizujeme, to nás po čase začne ovlivňovat. Děti se obvykle nebrání tolik vnějším vlivům, a proto si většinou žijí po svém. Přijímají věci tak, jak jsou. Jednají, jak se jim to momentálně zdá vhodné nebo užitečné. Přitom si však přizpůsobují pro sebe všechno, co se jen trochu změnit dá.

V dospělosti narážíme na řadu skutečností, které jsou jiné, než jsme si představovali nebo přáli. Snažíme se věci měnit, ale ne vždy to jde dostatečně rychle. Navíc dospělý člověk velmi snadno zahořkne, rezignuje a trpí pocitem křivdy. Už jste někdy slyšeli modlitbu: „Pane, prosím, dej mi sílu, abych změnil, co se změnit dá, trpělivost, abych snášel, co se změnit nedá a moudrost, abych uměl obě stránky rozlišit?“ Zdá se mi, že to děti chápou plněji než dospělí.

6. ÚSMĚV A RADOST

Často potkávám před domem asi čtyřletou holčičku sousedů. Culíky často nevydrží hru, tvářička a šaty by mohly vyprávět o spoustě všelijakých „výkonů“, ale podmanivý úsměv od ucha k uchu jí neschází

nikdy. Už jsi někdy pozoroval kloučka poskakovat radostí a pokřikovat: „Já jsem rád, že jsem na světě?“ Děti jsou ti nejšťastnější lidé. Dokáží si radostně hrát i na troskách „plánů a jistot svých rodičů“. Zamysli se nad sebou a nad dospělými kolem sebe.

Děti jsou přirozeně veselé a radostné, proto také často „dělají hlouposti“, žertují a lašují. Umí pěstovat smysl pro humor a to je velmi důležitá podmínka, jak si uchovat duševní svěžest a mládí.

Většina dospělých bere sebe tak vážně, že se neumí ani přirozeně a nestrojeně zasmát. „Smích je nejlepší lékař“, říká staré přísloví. Nemusíme se vždy tvářit stroze a strnule. Někteří lidé to, žel, pokládají za důkaz dospělosti, nebo dokonce „svatosti“. Nauč se smát hlavně sám ze sebe. Nauč se radovat z prostých věcí, „dělat hlouposti“ jako děcko. Jinými slovy — prosvětli svůj život. Pak zjistíš, že celý svět je jasnější a krásnější.

7. MILOVAT BEZ PODMÍNEK

To je schopnost, kterou bychom měli v sobě po vzoru dětí znovu objevit a rozvinout. Náklonnost dítěte je jedinečným příkladem schopnosti, kterou Bůh vložil do srdce každého z nás. Láska je nevyčerpatelný zdroj „energie“ a základní kámen života. Je to pouto, které nás pojí s jinými lidmi. Je zdrojem a důvodem zájmu, laskavosti a ochoty odpouštět.

Povšimli jste si, jak rychle umějí

děti odpustit a zapomenout křivdy? Neumějí zanevřít. Přijímají lidi takové, jací jsou. Neznepokojují se národnostními, rasovými, náboženskými nebo jinými rozdíly. Projevují prostě náklonnost, a proto také přirozeně vzbuzují u normálně reagujících dospělých lásku. V životě opravdu velmi často platí: „Jak se do lesa volá, tak se z něj ozývá“. Děti navíc umějí i snadno odpouštět tam, kde to nevychází, a vždy začínat znovu.

Nás dospělě velmi snadno rozdělují všelijaké rozdíly. Nejjednodušším mostem k porozumění a nastolení správných vztahů je úsměv a nezištný zájem o druhého. Děti to dovedou lépe. Sledujte je chvíli a pak se zamyslete, proč Pán Ježíš řekl: „Nechte děti přicházet ke mně, nebraňte jim, neboť takovým patří království Boží“ (Mr 10,14).

Chceš-li opravdu objevit zdroj svěžesti a mládí, chceš-li kráčet cestou k Božímu království, dovol, aby se v tobě mohly projevit a rozvinout kladné vlastnosti, které ti byly v dětství vlastní. Buď plně sám sebou, nauč se tvořivě snít, potlač zbytečné obavy z neúspěchu, nauč se ochotně přijímat neměnné skutečnosti a měj odvahu k možným a potřebným změnám. Nezapomeň na podmanivost úsměvu a sílu nezištné lásky k člověku. Nauč se od dětí, že tajemství plného a hodnotného života nosíš v sobě. Dovol, aby tě děti poučily, že každý den je pestrý jako duha — plný úžasných zážitků a jedinečných příležitostí. —kn—

PLÁČ NA OBRUBNÍKU

Lenka byla vždycky veselá a šťastná, když mohla dělat to, co se jí líbilo. Horší to s ní ale bylo, když jí někdo požádal, aby udělala něco, do čeho se jí nechtělo. Tehdy se začala tak zlobit, že by se na ní kapka vody asi vypařila jako na rozžhavených kamnech.

Někdy, když Lenka měla takovou zlostnou náladu, mručela si pod nos: „Já uteču z domu, já tady bydlit nebudu!“ Zřejmě si myslela, že tak maminku postraší a nebude muset dělat to, o co ji maminka požádala. Kdyby jen věděla, jak se brzy sama potrestá!

Jednoho dne se Lenka velice rozlobila. Nevím ani, co ji tentokrát tak nahněvalo. Víím jen, že maminka ji zase o něco požádala, a Lenka to nechtěla udělat. A tentokrát Lenka opravdu vybuchla. Rozpálená hněvem vyhrkla: „Jdu si sbalit své věci a jdu pryč.“

„Tak ty bys chtěla od nás odejít?“ řekla klidným hlasem maminka. „Dobrá, pomohu ti. Nejdřív potřebuješ kufr, aby sis do něho mohla uložit věci.“ Maminka odešla do komory, přinesla jeden kufr a položila ho na Lenčinu postel. „Budeš potřebovat

nějaké šaty.“ Šla a vzala dvoje ze skříně. „Také prádlo na spaní.“ Položila do kufru pyžamo. „A plášt.“ „Nezapomeň jí dát ponožky a svetr,“ volal tatínek, který přicházel do ložnice, aby pomohl mamince balit.

Lenčin hněv teď nabral jinou podobu. „To jsou ale protivní a strašní lidé,“ říkala si. „Tak jenom proto, že jsem řekla, že se mi tady nelíbí, mi sbalí kufr a vyhodí mne na ulici. Ale dobrá, když chtějí, abych šla, tak půjdu, ať vidí, že mi to nevadí.“

To už byl kufr shalený a tatínek ho odnesl ke dveřím. „Na shledanou, Lenko,“ řekl, když Lenka procházela verandou. „Doufám, že se budeš mít dobře, když už s námi nebudeš bydlit.“ Maminka řekla jen: „Na shledanou,“ a zavřela dveře.

Lenka, stále ještě rozzlobená, sešla po schodech na ulici. Jenže noc byla chladná a to brzy zchladilo i její hněv. Začala přemýšlet: „Kde budu dnes v noci spát? A co budu zítra jíst?“ Nedošla ani na konec ulice, když se jí zmocnil smutek. Zatoužila vrátit se domů.

Ale neodvážila se. Byla si jistá, že ji rodiče už nikdy zpět nepřijmou. Vždyť na ně byla tak zlá a řekla jim tolik ošklivých věcí! Sedla si na obrubník a plakala. Proč jen byla tak

hloupá? Jak to teď všechno napraví?

Plakala už dost dlouho, když pojednou mezi vzlyky zaslechl známý hlas. Zatajila dech a napjatě naslouchala. Znovu ho slyšela! Byl to tatínek! Tatínek ji hledal a volal její jméno! Lenka se rozběhla tatínkovi naproti a skočila mu kolem krku. „Tatínku, tatínku, odpusť mi to, že jsem byla tak zlá,“ vzlykala. „Prosím tě, vezmi mě zase domů.“

Tatínek ji také objal. „Samozřejmě, můžeš se vrátit domů. Proto jsem tě šel hledat,“ řekl a vzal Lenčin kufr. Drželi se za ruce a společně šli domů.

Chlapci a děvčata, přesně víím, jak se té noci Lenka cítila. Ne, nikdy jsem z domu neutekl, ale jednou se stalo, že jsem zhřešil a utekl od Boha. Pak jsem litoval toho, co jsem udělal, ale styděl jsem se prosit za odpuštění. A v tom jsem zaslechl ve svém srdci Ježíšovo volání. Přišel jsem k němu a on mi odpustil a znovu mě přijal.

Jestli přemýšlíte o tom, že utečete z domu, nedělejte to. Ale jestli jste se dopustili něčeho špatného a utekli jste od Boha a teď toužíte po odpuštění, dodejte si odvahy. Váš nebeský Otec vás právě teď hledá. Jděte rychle za ním! Má do široka otevřenou náruč, aby vás objal. MH

EVANGELIUM STRACHU

nebo EVANGELIUM DŮVĚRY?

Strach a nedůvěra jdou spolu ruku v ruce. Narušují každé společenství. Když např. v manželství žárlivý partner vyžaduje stále nové důkazy lásky, pak domov ztratil své radostné zátiší, které vyplývá ze samozřejmé důvěry. Když rodiče obklopují své děti strachem a nedůvěrou a cítí při tom jako povinnost úzkostlivě střežit a kontrolovat každý jejich krok, škodí mladé generaci. Přesto, že to rodiče myslí dobře, nedá se taková nerozumná rodičovská péče omluvit.

I v církvi Pána Ježíše platí, že strach boží, ale důvěra buduje. Není naší věcí, abychom v úzkosti hloubali nad osudem církve v budoucnu. Věřme Ježíšovu zaslíbení, že žádná moc na světě jeho církev nepřemůže. Dějiny nám potvrzují, jak často zachoval Pán své věrné v nebezpečí a všestranně jim požehnal. I tenkrát, když už neviděli žádné východisko. V Písmu čteme, jak byli učedníci ze strachu před Židy shromáždění za zavřenými dveřmi. Pak přišel Pán Ježíš a řekl své „Pokoj vám“, a všichni se zaraďovali.

Věřící lidé mívají také strach o duchovní stav církve. Ten však nevyplývá z velké důvěry v Boha, ale ze snah pozvednout církev lidským úsilím. Jejich starosti, i když oprávněné, vnášejí do církve strach. Tím se však duchovní stav věřících nezlepší. Ani v církvi se jednotliví členové nemohou rozvinout v atmosféře strachu a nedůvěry. Tento strach se nakonec obrací ve skryté formě jako výčitka proti Bohu, který to všechno dopouští a nezasáhne dost výrazně.

Křesťanský život některých věřících se vyžívá ve znamení strachu. Úzkostné uvažování a bázlivé jednání považují za posvěcení. Takoví věřící nepochopili základní znak Božího království. Boží království není útvar, který existuje a drží pohroma-

dě jen ze strachu před nějakou katastrofou, ale trvá věčně na základě „spravedlnosti, pokoje a radosti z Ducha svatého“ (Řím 14,17).

Jiní věřící projevují svou víru nevhodně ve strachu o vlastní spasení. Chybí jim jistota spasení. Neumějí vzít Pána Ježíše za slovo, který řekl: „Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ (Jan 3,16) Když jsme z Boží milosti směli uvěřit v Pána Ježíše jako svého osobního Spasitele, když se k němu modlíme, řešíme s ním všechny své osobní problémy jako s Přitelem, přijímáme od něj sílu k životu podle jeho zásad, pak proč ten strach o vlastní spasení?

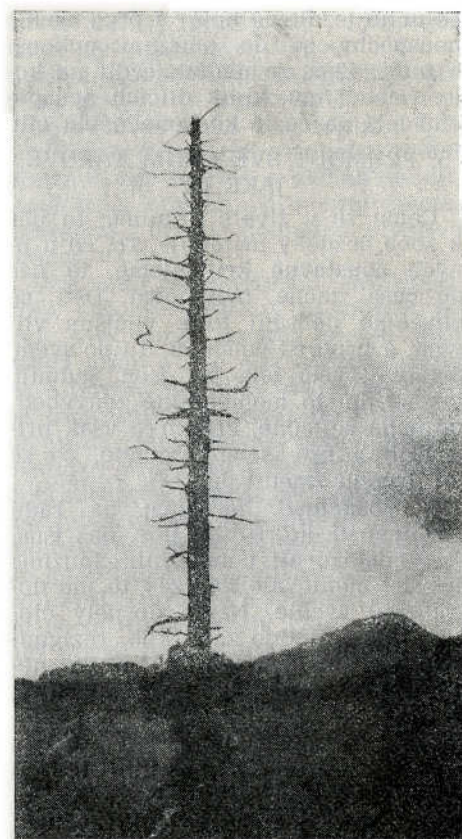
Cožpak Pán Ježíš neřekl: „Neboť to je vůle mého Otce, aby každý, kdo věří v Syna, měl život věčný; a já jej vzkřísím v poslední den“ (Jan 6,40)? Nepřipomíná nám Písmo tutéž pravdu slovy: „Vyznáš-li svými ústy Ježíše jako Pána a uvěříš-li ve svém srdci, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen“ (Řím 10,9)? Nebo snad jsi neuvěřil v Ježíše jako svého Pána? Nevěříš, že vstal z mrtvých? Nerozebírej minulé prohry a nedostatky své, ani svých bližních. Když jsi jednou upřímně vyznal Spasiteli své hříchy, věř jeho slibu, že ti je odpustil. Jen se klidně spolehni na Boží zaslíbení a budeš mít v srdci pokoj. Pak „pokoj Boží, převyšující každé pomýšlení, bude střežit tvé srdce a mysl v Kristu Ježíši“ (Fil 4,7).

Strach zotročuje člověka. Znemožňuje mu pravou křesťanskou službu, protože veškerou jeho duchovní energii zaměřuje na vlastní osobu a na vlastní přežití. V určitém smyslu je věřící, který rozšiřuje strach, „protihráč“ Boha — staví se na opačnou stranu než Bůh. Hospodin si přeje vytrhnout člověka ze strachu a přivést ho k životu plnému radosti, bez úzkostí a obav. Když posuzujeme působení takových „kazatelů strachu“ z hlediska evangelia, pak jednají přinejmenším neodpovědně.

Křesťanská zvěst má smířit člověka s Bohem. Právě smíření s Bohem znamená překonání všech stavů úzkostí. Přemožením strachu odpadne zoufalá starost o vlastní osobu.

Znakem církve Pána Ježíše je život zrozený z lásky. V uchování svěřeného poslání zůstává věrná, ale v používání nových cest, při plnění svého poslání dokazuje svou živost. Strach by byl špatný rádce a ubíjel by každé společenství.

Marnivost, ba ješitnost strachu vidíme už v tom, že si člověk dělá starosti z takových věcí, které přísluší

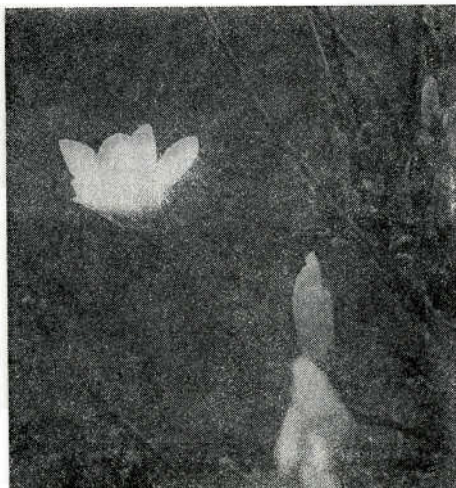
výlučně Bohu. Pán Bůh to je, kdo pečuje o svou církev a kdo se zaručil za její budoucnost. Strach nám mnohdy zavírá ústa, protože nechceme být špatně pochopeni. Zavírá nám někdy i uši, protože nechceme slyšet, co je pro nás nezvyklé nebo nepříjemné. Strach nás naplňuje nejistotou a podezíráním, objeví-li se někde nová aktivita a iniciativa ke cti Boží, strach z neúspěchu podvazuje naši odvahu k práci.

Strach je jako zatáhnutá brzda u auta. V mnohých sborech vidíme věrnost, odevzdanost a dobrou vůli i ochotu, ale schází často misijní vzlet a odvážná nenucenost, aby Ježíšovu zvěst dali do popředí. Růst a život mohou být jen tam, kde sbor v radostné důvěře prožívá a zvěstuje evangelium Ježíše Krista.

U prvotní církve za zavřenými dveřmi ze strachu před Židy teprve přítomnost Pána Ježíše udělala nápravu. Zhavila je strachu. Podobně i v rodině mezi manžely nebo rodiči a dětmi udělá Ježíšova přítomnost z krizových stavů radostné prostředí, pozveme-li jej mezi sebe a dovolíme-li mu, aby ovládl naše srdce. Evangelium je poselství důvěry, nikoli šíření strachu.

Strach o spasení nepřekonáš sám, jistotu nezískáš tím, že budeš lepší, že se letos dopustíš méně chyb a hříchů než loni, ale tím, že více a důkladněji osobně poznáš svého Pána a jeho lásku.

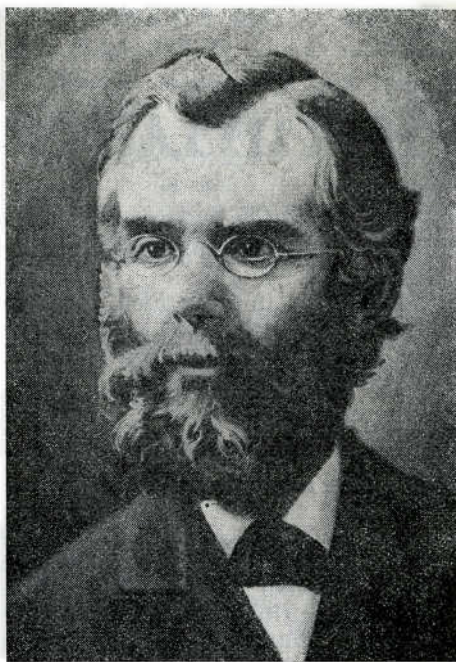
„Láska nezná strach; dokonalá láska strach zahání, vždyť strach působí muka, a kdo se bojí, nedošel dokonalosti v lásce.“ K. ŠPINAR

JOHN NEVINS ANDREWS

– misionář a teolog

(K stému výročí jeho úmrtí)

Uplýnulo právě sto let od smrti J. N. Andrewse, muže víry, živé adventní naděje a lásky. Od 30. srpna do 3. září 1983 se na naší teologické fakultě v Collonges ve Francii a ve švýcarské Basileji konalo symposium o jeho životě a díle, k němuž se sešlo na třicet teologů a historiků.

Bratr Andrews přišel v září 1874 z pověření Generální konference jako misionář adventního hnutí do Evropy. Doprovázely jej jeho děti Charles a Mary. Odjížděli z Ameriky bez nějakého rozruchu. Bratr Andrews jediné prosil o „modlitby lidu Božího“, aby je Boží požehnání provázelo při tomto svatém díle. Po příjezdu do Švýcarska napsal: „Přišel jsem, abych odevzdal svůj život zvěstování pravdy o brzkém příchodu Kristově a o poslušnosti vůči Božím příkázáním. Věřím, že budu jednat moudře a nebudu svůj život považovat za příliš drahý. Jsem ujištěn, že mi Bůh bude pomáhat.“

Stavění základů adventního díla v Evropě zabralo celé čtyři roky. Andrews bydlel nejdříve v Neuchâtelu. Později přesídlil do Basileje. V říjnu 1878 se zúčastnil zasedání Generální konference v Battle Creeku v USA. V listopadu téhož roku zemřela jeho dcera na následky tuberkulózy. O dvě děti přišel již dříve. Roku 1872 mu zemřela manželka Angeline. Nyní přišel o své třetí milované a nadějně dítě. Nezmalomyslně však, ale hledal útěchu u Boha a věrně plnil své úkoly. Ellen a Jakub Whiteovi věděli, jak velká byla jeho bolest a jak je i jeho zdraví podkopáno. Proto na něj naléhali, aby zůstal přes zimu v Americe. Přijal jejich radu. V květnu 1879 se vrátil do Evropy, aby už nikdy nespátl svou vlast. Skromně si koupil lodní lístek nejacinější třídy.

Roky tvrdé práce a silných dušev-

ních otřesů zanechaly na něm stopy. Po návratu do Evropy napsal: „Cítím se stále ještě slabý a moje síla vůbec neodpovídá veliké úloze, která mne čeká. Cítím, že potřebuji Boží pomoc, abych byl vybaven pro toto dílo. Věřím, že mi Bůh pomůže, jak to činil v minulosti. Vás, milé sestry a bratři, prosím, abyste se za mne modlili, aby mne Pán opět uzdravil, je-li to jeho vůle. Dále prosím o modlitby za pokrok díla v Evropě. Jsem dobrě myslí v Pánu, odevzdávám se mu znovu a chci mu svůj život upřímně zasvětit.“ To nebyla jen prázdná slova.

Lidé, kteří jej znali, říkali, že to byl skromný a zdrženlivý muž, vážný, úspěšný kazatel, plný jistoty při zvěstování pravdy. Když mu bylo 13 let, rozhodl se následovat Krista a zachovávat biblický den odpočinku. Jako dvacetiletý prohlásil ve shromáždění, které vedli Ellen a Jakub Whiteovi, že je ochoten vzdát se tisíce bludů za jednu pravdu.

Andrewsův strýc by býval rád, kdyby jeho nadaný synovec studoval práva. Tím by si byl zajistil ve společnosti vážené postavení. Mladý muž však měl větší zájem o bibli než o právní otázky. Hořel „touhou být použit v díle Božím“. Učil se řecky a hebrejsky, aby mohl studovat bibli v původních jazycích. Latina mu otevřela svět vědy. Kromě toho se učil francouzsky, německy a italsky, takže mohl o své víře svědčit v širší oblasti. Pracoval neúnavně. Zvláště dnes docenujeme, jak velice přispěl k adventistickému pochopení soboty a biblických proroctví. Jeho články v církevním časopise pojednávaly o teologických proudech a řešily otázky růstu církve. Znal celý Nový zákon z paměti. Také celé části Starého zákona si pamatoval.

J. N. Andrews měl jedinečné schop-

nosti. Napsal pozoruhodnou knihu o dějinách soboty. Na čas se stal i předsedou Generální konference a redaktorem časopisu „Review and Herald“. Tehdy mu ještě nebylo čtyřicet let. Není divu, když Ellen Whiteová napsala, že církev vybrala nejschopnějšího muže, aby přinesl adventní poselství do Evropy. Bratr Andrews organizoval první sbory adventistů v Evropě a byl svědkem vzrůstu díla. Zvěstoval evangelium ve Švýcarsku i v jiných evropských zemích. V prvních letech po svém příchodu začal vydávat časopis „Les Signes des Temps“ [Znamení doby].

Roku 1879 se tělesně zeslaben vrátil do Basileje. Zjistilo se, že i on onemocněl tuberkulózou. Pomalu mu ubývalo síl. Roku 1883 byl už tak zeslaben, že mohl během dne jen krátko sedět zpříma. Přesto psal dále. Články pro červencové vydání „Les Signes des Temps“ byly jeho poslední příspěvky. V červenci 1883 přijela za ním do Basileje jeho matka, aby o něj pečovala v posledních měsících jeho života. Bratr Andrews věděl, že mu Bůh vyměřil již nemnoho času. V poslední den jeho života k němu přišli na jeho prosbu někteří spoluprávníci, aby se za něj modlili. Také delegáti první evropské konference, která se v oněch dnech konala v Basileji, se připojili k modlitbám. Odpoledne bratr Andrews zemřel ve věku 54 let.

Na pohřbu se sešel velký zástup lidí. V kázání zazněl text z 2 Tim 4,7,8: „Boj výborný bojoval jsem, běh jsem dokončil, víru jsem zachoval.“ Pro vskutku křesťanský Andrewsův charakter není třeba hledat lichotky, ale Pavlovo vyznání je pro něj charakteristické. Ve své skromnosti prosil, aby v časopise „Review and Herald“ po jeho smrti nebyl uveřejněn žádný pochvalný článek. Nepřál si, aby se na něj dívali jako na nějakého církevního otce. V jednom ze svých článků napsal: Kdyby církev adventistů vytvářela pro budoucí pokolení církevní otce a světce, kéž jsou nebesa milostiva těm, kteří budou žít po nás! Milý čtenáři, prosím tě, řiď se bibli! Ona obsahuje celou vůli Boží a učiní tě moudrým ke spasení skrze víru v Ježíše Krista!

Ani velké shromáždění na závěr symposia v sobotu v Basileji, kterého se zúčastnili věřící ze Švýcarska, Francie a Německa, nebylo chvalozpěvem o člověku, ale připomněno nám, čeho se odvážíli naši průkopníci, kteří byli vždycky ochotni nechat se použít jako nástroj v Božích rukou. Studujeme horlivě Boží slovo jako oni, nebo žijeme jen z toho, co nám bylo předáno? Jsme ochotni obětovat se jako oni, nebo máme zájem pouze o vnější náboženské projevy? Bůh buduje své dílo s pravými následovníky, a ne se správcí náboženských tradic. Kde je naše místo v dějinách adventního hnutí?

MILOSLAV ŠUSTEK

Martin Luther

„POUHÝM PÍSMEM“

Luther byl mužem bible. Znovu odkryl po staletí zapomínané a lidskými ustanoveními zasuté Písmo svaté a učinil ho základem svého reformačního díla. V této šesté, poslední části našeho seriálu budeme sledovat, jak Boží slovo utvářelo Lutherův život a co reformátor učil o biblí.

BIBLE V RUKOU MNICHA A PROFESORA

Už v dětství slyšel předčítat oddíly z Písma, ale s celou biblí se setkal až na erfurtské univerzitě. V knihovně objevil latinskou biblí a s úctou si ji prohlížel. Zatoužil vlastnit takovou knihu a mít možnost číst v ní slova života. Teprve v klášteře se mu otvírá možnost studovat biblí. Ze všech sil se snažil splnit požadavky, které v Písmu poznával. Marně se však snažil dosáhnout dokonalosti. Teprve na radu svého představeného Staupitze začal v Písmu objevovat ta-

ké radostnou zvěst evangelia. Hloubat v Božím slově mu působilo veliké potěšení.

Po dokončení univerzitních studií byl r. 1512 promován na doktora teologie a převzal ve Wittenbergu profesuru na biblické katedře. Jeho hlavním povoláním se stal výklad biblických knih. Při této příležitosti učinil slavný slib, že „bude po všechny dny svého života pilně zpytovat a věrně kázat slovo Boží“.

Martin Luther vynikal úžasnou znalostí bible. Znal ji skoro z paměti a pohotově dovedl citovat nejrůznější doklady. A přitom dovedl přednášet živě, bez scholastického suchopáru. Není tedy divu, že učebna byla pokaždé naplněna stovkami studentů, kteří s napětím naslouchali zvěsti Božího slova. Kromě toho denně kázal v městském kostele.

Poznání bible, které v něm po několik let zráló, vyústilo v boji proti odpustkům. Luther nemohl mlčet k tomuto zlořádu. Ve jménu Písma svatého Luther protestoval přibitím svých 95 tezí na dveře zámeckého kostela ve Wittenbergu. Biblické zásady, které veřejně vyhlásil, se staly zápalnou jiskrou německé reformace.

PŘEKLAD PÍSMÁ

Reformátor si byl dobře vědom toho, že jeho dílo obnovy se nerozvine dříve, dokud lid nedostane do rukou srozumitelný překlad Písma. Proto roku 1521 využil doby nuceného klidu na hradu Wartburgu, kde ho jeho příznivci skryli před nepřáti, a s obdivuhodnou píli se pustil do překladu Nového zákona z původního jazyka do němčiny. Když se po deseti měsících usilovné práce vracel do Wittenbergu, vezl s sebou hotový rukopis. Ještě jednou jej prošel se svým spolupracovníkem Melanchtonem a v září 1522 vychází Nový zákon tiskem. Ale hned po uveřejnění pracuje Luther na zlepšení překladu a v prosinci téhož roku vydává Nový zákon podruhé. V dalších letech postupně překládal také Starý zákon. Na tuto práci však potřeboval celých 12 roků, takže poslední část vyšla tiskem teprve roku 1534.

Luther pracoval na překladu bible vlastně celý život. Stále jej opravoval a vylepšoval. Byla to dlouhá a namáhavá práce, ale jejím výsledkem byl text bible, který znamenal počátek nového období v dějinách německé literatury.

Lutherova bible se velice rychle šířila. Ve třech prvních letech se dostalo mezi lid asi 128 000 svazků Nového zákona. Za Lutherova života vyšlo ve Wittenbergu 83 vydání bible, která sám prohlížel.

AUTORITA PÍSMÁ

Dr. Martin Luther a reformace vůbec vrací biblí její původní místo. Boží slovo prohlašuje za nejvyšší měřítko nad všemi hodnotami tohoto světa a uznává ho za jediného, neúplatného soudce i nad církví. Církev je omylná a opravitelná. Reformace usiluje o její nápravu na základě Písma svatého. Sola Scriptura, pouhým Písmem — to je základní teze Lutherovy reformace a jejím hlavním východiskem. Bible je nejvyšší autoritou, protože je Božím slovem. „Ani jediné písmenko se v Písmu nenachází zbytečně, protože Písmo napsal Bůh a je Božím slovem.“ Luther byl přesvědčen, že „sám Duch svatý a Bůh, Stvořitel všeho, jsou autory bible. Je to kniha Ducha svatého, ne lidská, ne od člověka, ale od Boha.“

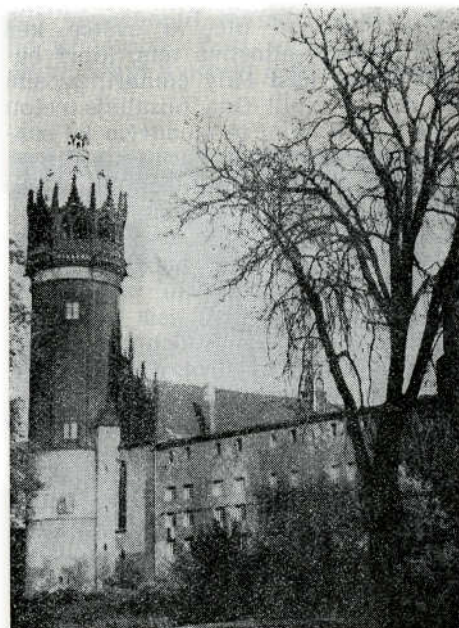
Cílem Lutherova učitelského povolání bylo vést posluchače od lidského učení filozofie a scholastické vědy k Pánu Ježíši: „Skutečně věřím, že jsem před Pánem povinen volat proti filozofii a obracet lidi k Písmu svatému.“ Zdůrazňoval osobní studium Písma, v němž sám byl vzorem ostatním: „Svatá Písma jsou ohromným lesem, ale není v něm jediného stromu, kterým bych nezatrásil.“ Při každém slovu, které čteme v biblí, si musíme uvědomovat, že k nám promlouvá sám Bůh. „V biblí s námi Bůh rozmlouvá, jako když člověk mluví se svým přítelem.“

LUTHER, BIBLE A JÁ

Veliký reformátor dr. Martin Luther byl mužem bible. V biblí našel paprsek světla ve dnech vnitřních bojů a krizí. Věrnost biblickým zásadám jej motivovala pro dílo, které vykonal. Mocí Božího slova uskutečňoval obnovu církve a hlásání evangelia se mu stalo životním úkolem. Dal lidem do rukou biblí v národním jazyce. Zdůraznil jednotu celé bible, Starého i Nového zákona. Prohlásil Písmo za jediné pravidlo víry i života.

Čím je pro mne bible? Je její vliv patrný v mém životě?

MILAN HLOUCH

ZEMŘEL KAZATEL PAVEL HOLUBEC

Když vyšlo ZD 3/83, ve kterém jsme se zmínili, že bratr Pavel Holubec, pracovník bývalého brněnského adventního nakladatelství, je stále ještě mezi námi, žel, už to nebyla pravda. Zemřel tiše 31. srpna 1983 ve věku 81 let. Rozloučení na ústředním hřbitově v Brně se kromě členů brněnských sborů zúčastnili kazatelé A. Bárta, J. Doubravský, J. Marcolla a J. Loder.

Bratr Pavel Holubec se narodil na Valašsku, členem církve se stal roku 1921 v Ostravě. Další sedm let „studoval“ v náročné škole života knižních evangelistů. V letech 1928-1939 vedl expedici brněnského nakladatelství. Po válce zastával odpovědnost hospodářské moravsko-slezského sdružení. Naposledy působil jako kazatel vinohradského sboru v Praze. Léta důchodu prožil v Brně.

Podle toho, jak jsme bratra znali, věříme, že mohl s apoštolem vyznat: „...běh jsem dokonal, víru jsem zachoval. Již za tím odložena jest mi koruna spravedlnosti, kterou dá mi v onen den Pán, ten spravedlivý soudce, a ne toliko mně, ale i všechněm těm, kteří milují jeho slavný příchod“ (2 Tim 4,7.8).

K. N.

PAMÁTKA VEČEŘE PÁNĚ BEZ „DROGY ČÍSLO JEDNA“

Alkohol je stále „drogou číslo jedna“. Mnozí lidé, kteří jsou závislí na alkoholu, se během léčení a po vyléčení nesmějí napít ani nepatrného množství alkoholu. Jak to ale udělat u večeře Páně v církvích, které u večeře Páně používají alkoholické víno?

S ohledem na tuto skutečnost se evangelický farář H. Gasche v Hessensku rozhodl pcdávat u večeře Páně víno bez alkoholu. V časopise „Slovo misionáře“ diakonského oddělení evangelické církve v Německu poukazuje farář Gasche, že jenom ve Spolkové republice je na 1,5 miliónu občanů závislých na alkoholu. V článku doporučuje, aby se všude podávala čistá hroznová šťáva.

To, k čemu došel farář z NSR, praktikují některé církve už dávno. Mezi nimi i církev adventistů, která používá při večeři Páně také jen čistou hroznovou šťavu.

VE VESNICI KAFARNAUM

na břehu Galilejského jezera byla zahájena nová etapa vykopávek. Vykopávky opět vedou archeologové Františkánského výzkumu biblického institutu z Jeruzaléma. Je to již 15. sezóna výzkumu těchto míst, který až dosud přinesl především identifikaci obce Kafarnaum, jež byla centrem Kristových kázání v Galileji. Dále byl odhalen původní pamětní chrám nad Petrovým domem, vzniklý postupně v různých dobách a konečně byl prozkoumán komplex synagogy asi 50 m severně od Petrova domu. Podařilo se vystopovat dějiny lidského osídlení tohoto místa. Kafarnaum prožilo svůj rozkvět a rozvoj v římsko-byzantském období, bylo však obydlíno i v mnohem starších dobách. Vesnice byla opuštěna teprve v 9. století po Kr. koncem arabského období.

ANI JEDINÝ DEN MÍRU

Od konce II. světové války v roce 1945 neproběhl na světě ani jediný opravdu mírový den. Stále se někde střídá a bojuje. Nejde přitom o nějaké odlehle zákoutí světa. Odborníci v této oblasti napočítali od konce II. světové války již 130 vojenských konfliktů, občanských válek, povstání a ozbrojených střetů. Zastihly 100 států a stály 35 miliónů lidských životů. To je mnohem více, než kolik si vyžádala I. světová válka. Jako cd nepaměti — období nejintenzivnějšího válčení zůstává léto.

HROZIVÉ STATISTIKY

Od roku 1960 do roku 1980 vzrostla v USA úmrtnost mladých lidí ve věku od 15 do 24 let o 19 %. Mladí lidé neumírají pouze v důsledku nehod a zranění, roste také počet sebevražd a vražd.

Podobně hroznivá čísla vykazují i další oblasti. Alkoholismus mladistvých roste. Dnes tento problém zasahuje 20 % všech mladých lidí. Za posledních pět let se také zdvojnásobil počet pravidelných kuřáků marihuany mezi mladistvými. Podle oficiálních statistik kouří marihuanu denně každý devátý student středních škol.

KOZÍ HRÁDEK (k ilustraci na obálce)

Zcela jistě by nevelká zřícenina starobylého rytířského sídla zůstala navždy nepovšimnuta, kdyby nebyla spojena se jménem velkého českého reformátora M. Jana Husa, který tam našel útočiště v době svého nedobrovolného vyhnanství.

Gotický hrádek byl zbudován ve 13. století, kdy ho vlastnil Albert purkrabí na „Kozím“. Roku 1377 přešel do rukou Jana, hraběte z Hardeka a ten ho roku 1391 prodal Jindřichovi z Hradce. Posledními držiteli hrádku a také Husovými hostiteli byli Ctibor a Jan, kteří pracovali ve službách pánů z Rožmberka. Hrad zpustl po požáru okolo roku 1438.

Archeologický výzkum zbytků Kozího Hrádku umožnil vytvořit docela přesnou představu polohy, vzhledu i vnitřního zařízení. Hrádek, založený na úzkém a nevysokém ostrohu asi 5 km jihovýchodně od Tábora, měl tvar nepravidelného oválu. V jeho středu stála velká čtverhranná věž, k níž přiléhalo předhradí a křídlo s hospodářskými budovami. Do předhradí vedla už jen branka pro pěší.

Celý hrad byl obklopen hlubokým vodním příkopem a vysokým valem, na jehož vrcholu byla vztýčena palisáda (dřevěná hradba). K bráně vedl dlouhý dřevěný most, který byl v poslední části zdvihačí.

Nejdůležitější budovou vnitřního hradu byla věž, z níž se zachovala jen přízemní komora. Hlavní vstup do věže byl v prvním patře po padacím mostku vedoucím z ochozů hradní zdi. Archeologické nálezy nasvědčují tomu, že místnost v prvním patře věže byla obytná. Na střeše byla patrně postavena věžička se zvonkem, který archeologové v suti našli. Z toho je možno usoudit, že ve věži bývala také kaple.

Na Kozím Hrádku pobýval M. Jan Hus v počátcích létech 1412 — 1414. Pevný hrad mu však neposkytoval pouze útočiště a ochranu před nepřáteli. Byl mu současně azylem pro další kazatelskou práci. Klidných dnů, vzdálen od ruchu pobouřené Prahy, reformátor využil k spisovatelské činnosti. Kromě mnoha dopisů svým přátelům i odpůrcům, příležitostných spisů a teologických pojednání zapsal i dvě svá stěžejní díla: latinský spis „De Ecclesia“ („O církvi“) a českou sbírku kázání „Postilu“.

Ovšem Hus nebyl po celou dobu uzavřen za zdmi hradu. Vycházel také mezi lid a v celém dalekém okolí kázal Boží slovo. Jistě nebylo jedině vesnice pod Kozím, kterou by nenavštívil.

Kozí Hrádek se stal trvalým památníkem životního zápasu bojovníka za pravdu Božího zákona, M. Jana Husa.

M. H.

25 LET KMK

V roce 1958 byla založena z iniciativy význačných teologů a zástupců církví Křesťanská mírová konference jako výraz křesťanského pocitu odpovědnosti za úděl světa, který ohrožují nukleární zbraně, hlad a nespravedlivé sociální struktury.

14. října 1983 se konalo v Praze slavnostní shromáždění k 25. výročí založení KMK. Spolu s řadou řečníků, kteří vzpomínali na počátky práce, hodnotili dosavadní činnost, vyznámovali další plány a tlumočili pozdravy zahraničních představitelů církví této křesťanské organizace, vystoupila také choť zakladatele a prvního předsedy KMK dr. J. L. Hromádky. V odpoledních hodinách přijal delegaci KMK prezident ČSSR dr. Gustáv Husák.

PROBLÉM PITNÉ VODY

z hlediska celosvětového je stále horší. V tzv. Třetím světě, v rozvojových zemích, se nedostává pitné vody už více než polovině obyvatelstva. Podle studií příslušných expertů se tato situace do konce našeho století ještě zhorší. Hlavní důvod tohoto kritického stavu není jen populační exploze, která se projevuje právě v rozvojových zemích. Je to přibývající znečišťování pitné vody a ne-odpovědné a bezplánovitě kácení lesů.

